

ALUMINIJ

Glasilo delovnega kolektiva tovarne glinice in aluminija »Boris Kidrič« Kidričevo

IZDAJA DELAVSKI SVET
TOVARNE GLINICE IN
ALUMINIJA
»BORIS KIDRIČ«
KIDRIČEVO

Urejuje uredniški odbor:
predsednik Franjo Vrlič,
člani: Alenka Gorup, Sto-
jan inž. Kerbler, Janez
Kostanjevec, Franc Meško,
Andrej Podbreznik, Janez
Sukič, Boris Solovjev, Ru-
di Stelcer in Anton Zadra-
vec.

Odgovorni urednik:
inž. Stane Tonejc
Naslov uredništva:
Aluminij Kidričevo
Tekoči račun pri NB Ptuj
604-19-1-320
Telefon 3 10 95/341
Rokopisov ne vračamo
Tisk: tiskarna časopisnega
podjetja »Mariborski tisk«
Maribor

ŠT. 11

NOVEMBER 1965

LETNIK III.

29. november

Praznujemo ga že dvain-
dvajsetič — naš praznik, ki
ga najbolj cenimo in ki smo
nanj najbolj ponosni. Barka,
ki je pred dvaindvajsetimi
leti odločna zaplula socializ-
mu nasproti, je do danes pre-
rasla v ladjo, ki ji nobena
burja ne more do živnega.
Vode naše ladje niso preveč
mirne. Včasih se razburkajo
in tedaj je potrebna trdna
krmarjeva roka.

Nekaj potnikov je takih, ki
jim je ladja pretesna. Precej
takih jih je že poskakalo čez
ograj, drugi še bodo, med-
tem ko se nekateri že vračajo.
Roko na srce — vsi smo ho-
teli tole našo ladjo malce
razriniti — pa ni šlo — lahko
bi kje počilo. Tako smo se
pač spoprijateljili s kožo, ki
jo nosimo. Boljši je manjši
krožnik poln mesa, kot pa
velik krožnik s fižolovim zr-
nom na sredi.

Ob vsakem rojstnem dne-
vu nehotne pomislimo na pre-
hajeno življenjsko pot in ob
čestitkah na mnoga leta po-
želimo, da bi bila ta leta
čim lepša. Naši republikli mo-
ramo še posebej želeli vse
najlepše, saj gre pri tem za
nas in si bomo lepše morali
sami ustvariti.

To smo dolžni storiti zaradi
hudih let, v katerih se je ro-
dila naša republika in zaradi
njene poslanstva v sodob-
nem svetu. Dolžni pa smo to
tudi samim sebi.

Letošnji rojstni dan naše
republike je prelomnica v na-
šem pojmovanju. Mati repu-
blika do svojih otrok ne bo
mogla biti več tako darežlji-
va, kot je bila doslej. Otroci
so odrasli in bodo morali
sedaj svoj kruh zaslužiti.
Tako je v vsaki družini in
jugoslovanska družina prav
gotovo ne more biti izjema.
Če bi bila, bi bilo nekaj na-
robe in v navadi je že, da na
zapečkarja ljudje kažejo s
prstom.

Zato bomo letos praznovali
rojstni dan svoje domovine
kot razumni in polnoletni
otroci, ki se zavedajo svojih
dolžnosti. Edino tako bomo
res lahko upravičeno vzkli-
nili: še na mnoga in srečna
leta, republika!

★
Ob dnevu
naše
republike
vsem
iskrene
čestitke!
★

Ob gospodarski reformi

Skupščinski zbori in odbori so
v zadnjem času veliko razprav-
ljali o nekaterih osnovnih poja-
vih in problemih pri izvajanju
gospodarske reforme. Ugotovlje-
no in poudarjeno je bilo, da je
obdobje od sprejetja ukrepov za
izvajanje gospodarske reforme
pa do sedaj prekratko, da bi lah-
ko popolneje ocenili rezultate re-
forme. Ugotovili pa so, da obseg
industrijske proizvodnje do kon-
ca septembra zaostaja za plan-
skimi predvidevanji in to delo-
ma iz vzrokov, ki so se pojavljali
že pred reformo, v nekaterih pa-
nogah pa so ukrepi reforme za-
ostajanje industrijske proizvo-
dnje še povečali. Izvoz se je do
konca septembra v primerjavi z
enakim obdobjem lani povečal
za 24 %, uvoz pa še vedno upada,
kar ugodno vpliva na ravnotež-
je plačilne bilance. V notranji
trgovini promet pada, zaloge pa
se povečujejo.

Ukrepi, sprejeti v zvezi z re-
formo, so v prvem obdobju ne-
koliko zavrli gospodarski razvoj,
vendar pa so v zadnjem času re-
zultati že boljši, kar kaže, da se
je večji del kolektivov resno lo-
til izvajanja ukrepov gospodar-
ske reforme. Večina gospodar-
skih organizacij je usmerila na-
pore v boljšo organizacijo dela,
modernizacijo tehnologije in bolj
racionalno izkoriščanje sredstev.

Nekatere gospodarske organiza-
cije pa so presojale svoj položaj
v novih pogojih preveč šablon-
sko in so iskale rešitve v zmanj-
ševanju delovne sile, v zmanjše-
vanju sredstev za raziskave, šti-
pendije, izobraževanje itd., ne pa
v boljši organizaciji dela in bolj-
šem poslovanju, s tem pa tudi
v večji produktivnosti. Še vedno
so nekatere gospodarske organi-
zacije, ki pričakujejo, da jim bo
njihov položaj izboljšala skup-
nost. Premalo pa je storjenega
za proizvodno povezovanje go-
spodarskih organizacij v raz-
nih oblikah poslovnega sodelo-
vanja, združevanja, specializaci-
je in kooperacije.

Večina delovnih organizacij je
realno pristopila k valorizaciji
osebnih dohodkov, ki so jih po-
večale le ob upoštevanju lastne
ekonomskega položaja. Prav
tako so nadaljnjo rast osebnih
dohodkov vezale na večjo pro-
duktivnost. Ugotovili pa so, da
nekateri gospodarske organizaci-
je niso upoštevale teh kriterijev,
kar slabi njihov gospodarski po-
ložaj.

Tega vprašanja se je v svojem
ekspozeju pred republiškim zbo-
rom skupščine SRS dotaknil tudi
član republiškega izvršnega sve-
ta Mirko Jamar, ki je med dru-
gim dejal: »Dosedanji podatki o
valorizaciji osebnih dohodkov

kažejo, da se delovne organizaci-
je lotevajo valorizacije s precejš-
njo previdnostjo. Pri tem je tre-
ba opozoriti na nekatere karak-
teristične podatke, ki kažejo, da
je prišlo do precejšnjega znižanja
realnih osebnih dohodkov, Ose-
bni dohodki so bili v septem-
bru približno za 15 % višji kot
v juliju, cene osebnih življenj-
skih potrebščin pa so se povečale
za okoli 23 %, kar pomeni, da so
se realni osebni dohodki na za-
poslenega od julija do septem-
bra zmanjšali za okoli 8 %. Vse-
kako valorizacija kljub upravi-
čeni previdnosti nekoliko prepo-
časni napreduje, saj bi trajnejše
zaostajanje osebne potrošnje lah-
ko negativno vplivalo na nadalj-
nji razvoj proizvodnje. Za obliko-
vanje osebnih dohodkov in nji-
hove valorizacije je bilo pripo-
ročilo zvezne skupščine za pod-
lago za usmeritev delovnih orga-
nizacij pri izvajanju te naloge.
Zato v zvezi s tem ni pričakovati
nobenih administrativnih ukre-
pov.«

Za stabilizacijo gospodarstva
sta vsekakor najpomembnejši
utrditev in izpolnitev takšnega
sistema in družbenega nadzor-
stva cen, ki bi najbolje ustrezalo
našim družbeno-ekonomskim
odnosom. Že ob sprejetju ukre-
pov gospodarske reforme je bilo
ugotovljeno, da ima sistem cen

administrativen značaj in da ni
prilagojen niti načelom samo-
upravljanja, niti novim pogojem,
ki nastajajo ob izvajanju gospo-
darske reforme. Sedanji sistem
administrativnega določanja cen
povzroča v posameznih primerih
neskladja med cenami domačega
in uvoženega reprodukcijskega
materiala, kar povzroča, zaradi
previsokih cen, konkurenčno ne-
spособnost na tujem tržišču. Po-
leg tega odločanje o cenah in o
odnosih cen, na temelju prodaj-
nih cen proizvajalcev, ne more
biti trajnejša podlaga za sistem
cen, ker tak način premalo upo-
števa objektivne kriterije in me-
rila. Takšna merila daje le trži-
šče in tržna cena. Taka rešitev
je tudi v resoluciji zvezne skup-
ščine o smernicah za nadaljnji
razvoj gospodarskega sistema.
Splošna ugotovitev v razpravi je
bila, da je treba ponovno pro-
učiti sistem cen ob postopnem
sproščanju cen tistih proizvodov,
pri katerih je ponudba na trži-
šču večja od povpraševanja.

Preskrba industrije z repro-
dukcijskim materialom se ni za-
dovoljiva. Kljub temu, da so za-
loge iz uvoza na približno enaki
ravnini kot lani in da so zaloge do-
mačih surovin v primerjavi z lan-
skim letom celo večje, pa so te
zaloge surovin desortirane, kar
(Nadaljevanje na 2. strani)

Komandni prostor razklopa

Foto Stojan Kerbler

Zasedanja delavskega sveta

Tretje redno zasedanje delavskega sveta je bilo 28. oktobra. Člani delavskega sveta so se na zasedanje lahko dobro pripravili, saj so dobili razlago obširnega dnevnega reda, tako da so vedeli, kaj se bo obravnavalo po posameznih točkah.

Osrednje točke dnevnega reda so bile: razprava o periodičnem obračunu za tretje četrtletje, razprava o spremembah in dopolnitvah finančnega plana in razprava o polletnem poročilu HTV.

● POLLETNO POROČILO HTV

Če primerjamo letošnje nesreče pri delu z enakim obdobjem lanskega leta, ugotovimo, da se je število nesreč pri delu in na poti na delo povečalo od 101 na 116 in da je v preteklem letu na račun teh nesreč bilo izgubljenih 1750 delovnih dni, v letošnjem pa 2363. To je zaskrbljujoč podatek, ki mu bo potrebno posvetiti vso pozornost.

Delavski svet je šestmesečno poročilo potrdil. Člani so sodili, da je potrebno po obratih poskrbeti za čim varnejše delo članov kolektiva.

● SOGLASJE K SPREMEM-BAM ORGANIZACIJSKIH SHEM

Svet proizvajalcev DE promet je na predlog svojega vodje sprejel spremembo organizacijske

sheme, tako da se zasedba delovnega mesta mehanik I. poviša na račun znižanja zasedbe delovnega mesta mehanik III., in da se zasedba delovnega mesta delavca na odlagališču zniža na račun povečanja zasedbe delovnega mesta voznika buldozerja. — Delavski svet je s tem soglašal.

Prav tako je delavski svet soglašal s spremembo organizacijske sheme DE aluminij za organizacijsko enoto livarna, tako da se zasedba delovnega mesta posluževalca indukcijske peči zniža od 8 na 4, zasedba delovnega mesta livarja indukcijske peči pa se zviša od 4 na 8.

● INVENTURNE PRIMANJ-KLJAJE JE TREBA PLAČATI

Stalna inventurna komisija (inventurni oddelek) je izvršila inventuro konta 361 — tj. drobne orodja in zaščitnih sredstev v uporabi s stanjem na dan 30. junija 1965. Ugotovila je primanjkljaje pri osebnih zadolžitvah v skupni vrednosti 46.970 dinarjev. Delavski svet je obravnaval poročilo inventurne komisije in sklenil, da je treba za vse inventurne razlike obremeniti odgovorne delavce.

● TRIČETRTLETNI OBRAČUN POČITNIŠKEGA DOMA

V tričetrtletnem obračunu počitniškega doma je bila napaka, zato ga delavski svet ni potrdil. — Delavski svet je ob tej priložnosti poslušal tudi poročilo upravnega odbora počitniškega doma, ki je imel sejo v Crikvenici, in poročilo o pregledu finančnega poslovanja. Upravni odbor ni mogel posredovati delavskemu svetu dejanskega stanja, ker ni dobil v Crikvenici na vpogled periodičnega obračuna. — Po razpravi je delavski svet sklenil, da je treba v počitniškem domu izvršiti temeljito revizijo finančnega poslovanja in imenoval za to komisijo: Borisa Solovjeva, predsednika UO poč. doma, Milana Longhina in Marjana Bizovičarja, ki je dolžna likvidirati vse odprte račune, saj ima v ta namen na razpolago 5 milijonov dinarjev; pregledati mora vse poslovanje in dokumentacijo od zadnjega potrjenega letnega zaključnega računa dalje in izerpno poročati na prihodnji seji.

Delavski svet je razpravljal tudi o spremembi dosedanjega poslovanja počitniškega doma. Pri tem je sodil, da ni potrebna stalna zaposlitev takih delavcev v počitniškem domu, ampak da bi lahko imeli izven sezone v domu samo čuvaja. To naj bi do prihodnje seje proučil upravni odbor počitniškega doma skupaj s kadrovsko službo podjetja.

● NOVE STANARINE ZA SAMSKI DOM

V skladu s sklepom skupščine občine Ptuj o 100-odst. povišanju stanovinskih najemnin je delavski svet določil nove cene stanarin za stanovanja v samskem domu: opremljena soba z dvema posteljama 10.800 dinarjev, ena postelja, varno opremljena soba 5400 dinarjev, garsonjera — manjša — 6600 dinarjev in garsonjera — večja — 7400 dinarjev.

Stanovalci samskega doma so vložili na določitev takšnih cen stanarin pritožbo, v kateri navedejo pomanjkljivosti v samskem domu. Delavski svet je pritožbo obravnaval in jo odstopil vodji delovne enote osrednjih služb z naročilom, da naj pregleda navedbe vloge stanovalcev, uredi pomanjkljivosti in o vsem poroča na prihodnji seji.

● IZKLJUČITEV DELAVCEV IZ PODJETJA

Komisija za izrekanje vzgojnih ukrepov zaradi kršitve delovne

dolžnosti DE aluminij je predlagala delavskemu svetu, da naj izključi delavca Antona Kamenška iz organizacijske enote livarne iz podjetja, ker je prišla do zaključka, da za kršitev delovne dolžnosti, ki jo je storil, ne zadostuje vzgojni ukrep, ki bi ga lahko izrekla v svoji pristojnosti. — Delavski svet je o predlogu komisije razpravljal in s tajnim glasovanjem odločil, da se tovariša Kamenška ne izključi iz podjetja, predlagal pa je komisiji, da naj mu izreče zadnjo kazen pred izključitvijo.

Delavski svet je še tajno izglasoval izključitev iz podjetja sedemindvajsetih delavcev, ki so samovoljno zapustili delo v našem podjetju.

● NAGRADE DELAVCEM, KI SO DAROVALI KOŽO ZA PONE-SREČENE ČLANE KOLEKTIVA

28. avgusta so se težje ponesrečili delavci v glinici, in sicer:

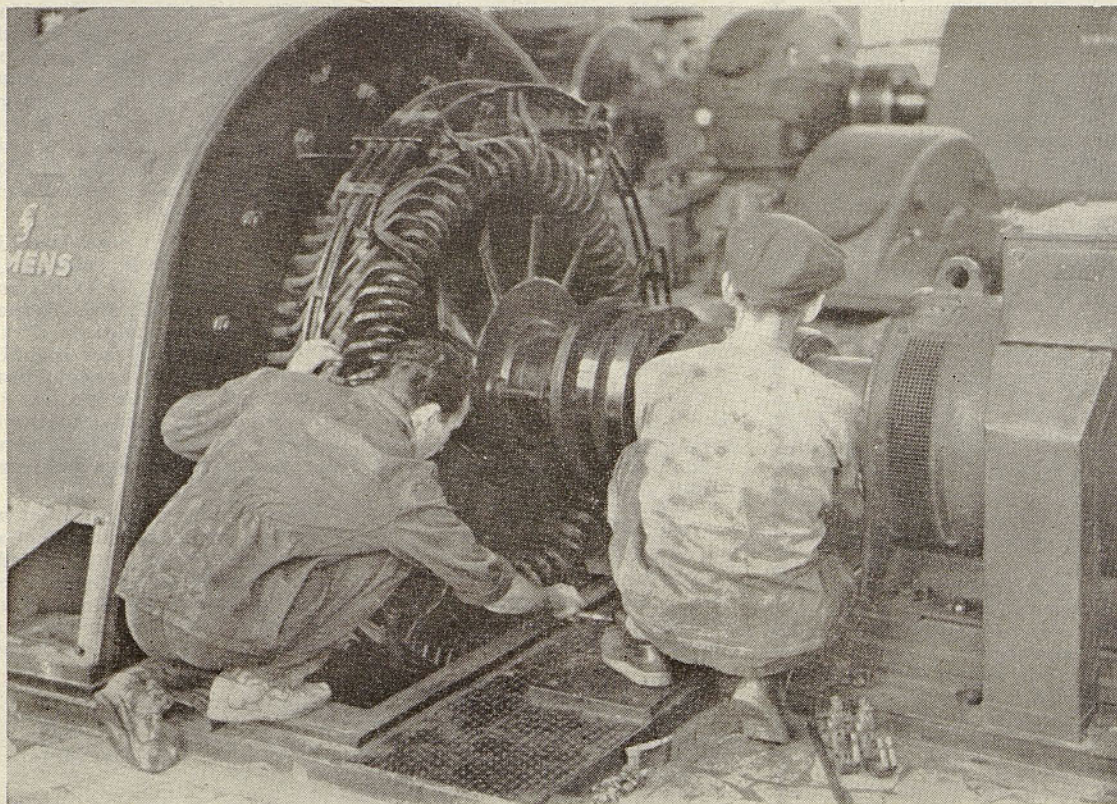
Jože Hertiš, Anton Macun in Franc Notersberg. Nujen je bil operacijski poseg, in sicer transplantacija kože, s katero bi morali rešiti življenje ponesrečenecem. Na poziv se je odzvalo več članov kolektiva, kožo pa so darovali Jurij Simonič, Janez Bombek, Janez Žuran in Alojz Menoni. Delavski svet je sodil, da bi se podjetje moralo oddolžiti darovalcem kože za humano dejanje, ki so ga pokazali, ko so pomagali svojim sodelavcem ob težki nesreči; zato je določil za priznanje v moralno-etičnem smislu 14-dnevni počitek v počitniškem domu na račun podjetja in denarno nagrado 250.000 dinarjev za vsakega. Tudi doktor Zori Janžekovič, ki je vložila mnogo truda, da bi rešila življenje našim delavcem, je DS določil praktično priznanje. Za to je odobril 100.000 dinarjev.

Delavski svet je nadalje odobril odpis dveh pisalnih strojev in ene preproge, plačilo raznih računov za pogrebne stroške umrlih članov kolektiva, tovarniškemu odboru sindikata pa je

odobril koriščenje sredstev iz dotacije za pomoč članstvu v znesku 600.000 dinarjev. Na prošnjo osnovne šole in krajevnega odbora SZDL Podlehnik je delavski svet odobril 500.000 dinarjev za ureditev prostorov otroškega varstva v Podlehniku.

Delavski svet je obravnaval priporočilo tovarniškega odbora sindikata o kriterijih pri sprejemanju novih delavcev. S priporočilom je soglašal in predlagal komisijam za sklepanje delovnih razmerij, naj ga upoštevajo tako, da naj sprejemajo samo delavce, ki lahko pridejo na delo ob vsakem času.

DS je odobril poravnavo prevoznih stroškov za člane kolektiva, ki bodo obiskovali tečaj francoskega jezika po intenzivni metodi pri zavodu za tuje jezike v Mariboru, in odobril denarno pomoč Mariji Hertiš, hčerki pokojnega Jožeta Hertiša, v obliki štipendije, ki znaša mesečno toliko, kot to določa pravilnik o štipendiranju za posamezni letnik šole. Marija Hertiš obiskuje 2. letnik ekonomske srednje šole v Ptuj. K.n.

Delo pri rednem pregledu generatorja v lastni energetske centrali

IZREDNO ZASEDANJE DS

Delavski svet je imel 13. oktobra tretje izredno zasedanje. Izredno zasedanje je bilo zaradi tega, ker ni bilo še mogoče pripraviti rebalans finančnega plana, odločati pa je bilo treba o obračunu osebnih dohodkov za mesec september.

Delavski svet je obravnaval poročilo o proizvodnji in realizaciji v III. četrtletju. Iz tega poročila je videti, da je bila proizvodnja v mesecu septembru najugodnejša. Posledica dobre proizvodnje so tudi ugodni finančni rezultati, ki pa vplivajo na osebne dohodke. Osebnih dohodkov bi morali obračunati po planu in po pravilnikih. To pa ni bilo mogoče, ker je treba najprej dopolniti in popraviti finančni plan. Na osnovi teh ugotovitev je komisija za poslovni plan in program predlagala delavskemu svetu, da naj za mesec september določi novo vrednost točke, ki bo višja za 0,05 dinarja od dosedanje vrednosti in naj se obračuna povprečno za vse delovne enote enako. Delavski svet je predlog v celoti sprejel in sklenil, da naj

bo tak obračun osebnih dohodkov akontacija, dokončno pa bodo osebne dohodke obračunali, ko bomo izvršili rebalans finančnega plana.

● POKRITJE IZGUBE POČITNIŠKEGA DOMA

Bruto bilanca za mesec julij izkazuje ca. 2 in pol milijona dinarjev izgube. Skupščini občine Crikvenica je potrebno plačati ca. 500.000 dinarjev komunalnega prispevka za gradnjo v letošnjem letu pri počitniškem domu. Delavski svet je sklenil pokriti to zgubo in plačati komunalni prispevek v breme sklada skupne porabe, sočasno pa je odločil v domu revizijo finančnega poslovanja in pregled vseh stroškov, ki so nastali z adaptacijo kuhinje in izgradnjo nove jedilnice.

● PRESTAVITEV PROSTE SOBOTE

Po sprejetem letnem razporedu dela je sobota, 27. novembra, dela prost dan, nato pa sledijo prazniki ob 29. novembru. Tako bi imeli 4 zaporedne proste dni, kar bi močno vplivalo na redno

delo v podjetju. Zato je delavski svet sklenil, da bo sobota, 27. novembra 1965, delovni dan in da bo na ta račun prosta sobota 4. decembra, ko bi po letnem razporedu bila delovna sobota.

● ODOBRENA NABAVA OSNOVNIH SREDSTEV

DS je odobril za DE vzdrževalne obrate nabavo kompletnih garnitur za avtogeno varjenje in različen pribor v skupni vrednosti ca. 1.500.000 dinarjev, za DE osrednje službe nabavo računskega stroja, pisalnih miz, risalnih desk in pribora za ca. 2 milijona dinarjev, in za opremo kabin s prhami v DE glinici ca. 6 milijonov dinarjev.

Za nabavo opreme za ureditev prostorov godbene sekcije je DS odobril tovarniškemu odboru sindikata 1.500.000 dinarjev dotacije v breme sklada skupne porabe.

Delavski svet je tudi sklenil, da je treba kupiti 34 izvodov knjig »Kronika o delavskem samoupravljanju«, in to za člane (Nadaljevanje na 3. strani)

(Nadaljevanje z 2. strani)

koletiva, ki so aktivno delali v organih upravljanja in jih je izbrala posebna komisija upravnega odbora. — Vsem članom koletiva, ki so letos dopolnili 10-letno dobo v podjetju, bodo ob tovarniškem prazniku podelili ročne ure.

● IZKLJUČITEV DELAVCEV IZ PODJETJA

Na predlog kadrovske službe je delavski svet izključil iz podjetja naslednje člane koletiva, ki so samovoljno zapustili delo: Janeza Svenska iz el. vzdrževanja, Cirila Panikvarja iz prometa, Alojza Emeršiča iz prometa, Janeza Mlakarja iz glinice, Leopolda Krošla iz prometa, Deziderja Arackega iz elektrolize, Franca Vidmarja iz avtomacije, Antona Ciglarja iz glinice in Martina Zemljariča iz el. vzdrževanja.

K. -n.

Ob zadnji seji DS

Na zadnji redni seji DS 28. oktobra je med člani bilo že čuti, da se zavedajo, kaj zahteva od nas vseh gospodarska reforma. Izjema na seji je bila le v primeru delovne discipline, kjer je delavski svet skoraj kot celota »zadel mimo«.

Precej živahna razprava se je razvila ob poročilu UO počitniškega doma »ALUMINIJ« v Crikvenici. Enoglasna in spontana zahteva članov je bila, da tudi v domu uvedemo red in temeljito pregledamo vse poslovanje in za nepravilnosti krivce najstrožje kaznujemo. Prvič smo resno zahtevali, da naj ukinejo nepotrebna delovna mesta. Nepotrebna namreč v vsej mrtvi sezoni, ki je v našem domu dolga kar celih 8 mesecev. Ni menda podjetja, ki bi v mrtvi sezoni plačevalo kar tri delovna mesta.

Nastop gospodarske reforme in nezadovoljstvo gostov-članov koletiva — z razmerami v počitniškem domu, sta postavila ta problem v ospredje. Nezadovoljstvo med člani koletiva o razmerah v domu je bilo iz leta v leto večje. Poleg vsakomur znane odnosa osebja doma do domačih gostov je tu še netekoče poslovanje knjigovodske službe. Ko je pred kratkim UO doma sklical sejo v Crikvenici, je bila knjigovodkinja na dopustu.

Na seji DS je bila dovolj jasna in odločna zahteva za odpravo vseh nepravilnosti in pravočasno ureditev razmer v domu, da bi za novo sezono že imeli novo organizacijo dela in korist gostov — članov koletiva.

Podobna razprava se je razvila med člani DS ob problemu v SAMSKEM DOMU v Kidričevem. Ob napovedi novih najemnin v domu so stanovalci še pred potrditvijo le-teh vložili pritožbo, v kateri so med drugim omenili tudi precej nepravilnosti, ki so v domu postale že skoraj pravilo. Dovolj jasno je bilo vprašanje o delu in nalogah upravnika doma. Če bi le-ta vsaj malo skrbel za svoje dolžnosti, bi morale biti razmere v domu precej drugačne, kot so danes. Upravičeno je bilo vprašanje o sposobnosti upravnika in če ima voljo, da bi sploh odpravljali oziroma prestregel napake. Mnenje članov DS je bilo, da članstvo v NK ne opravičuje anarhije v domu. Vodstvo kluba bo v prihodnje moralo pri zaposlovanju skrbeti bolj za interes podjetja kot kluba.

Mnogo manj, lahko bi rekli skoraj brez občutka za odgovornost in interes podjetja, pa so pokazali člani DS pri razpravi o izključitvi člana koletiva, ki je bil že samo v tem letu devetkrat neopravičeno izostal od dela. Tudi v lanskem letu je imel kar osem izostankov. Samoupravni organi in vodstvo DE so za zadnji ukrep predlagali odstranitev iz delovne skupnosti.

Omejitve električne energije

Poleg pozitivnih rezultatov, ki smo jih že ali jih bomo dosegli s procesom gospodarske reforme, se kažejo tudi povsem določeni problemi, katerih reševanje zahteva širše prijeme in daljši čas. Med drugim stopa danes v ospredje potreba po izboljšanju ravni tehnike in tehnologije, uresničevanju moderne organizacije dela in vseh faktorjev, ki lahko vplivajo na kvalitetnejšo, večjo in cenejšo proizvodnjo.

Vse te potrebe in slabosti so že dalj časa spremljevalec našega razvoja večine proizvodnih skupin. Medtem ko skuša pretežni del proizvajalcev nadomestiti zamujeno, pa nastajajo še druge težave — eksterni faktorji za proizvajalce — ki pogojujejo proizvodnjo nasploh. Pri tem mislim na potrebno energijo za proizvodnjo. Brez te si danes ne moremo več zamisliti moderne tehnologije in ustvarjanja potrebnih dobrin.

Najobčutnejše pomanjkanje energije se trenutno kaže v pomanjkanju električnega toka, ki je v našem gospodarstvu najvažnejši vir energije. Za to je več faktorjev. Najvažnejši med njimi je pomanjkanje proizvodnih enot (centrale), temu sledijo transmisijne možnosti, ki

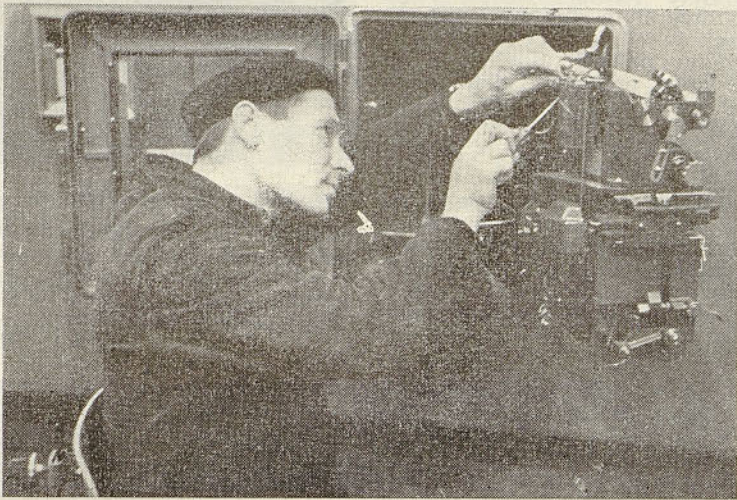
pa ne bi želeli označiti naše nadaljnje izgradnje, ker z vključitvijo v proizvodnjo novozgrajenih kapacitet ne moremo računati pred letom 1970 tudi ob morebitnem takojšnjem pričetku del, ampak mislim na proizvodnjo pri obstoječih kapacitetah.

Vsi vemo, da naše podjetje, od časa prehoda na redno proizvodnjo v letu 1954 pa vse do danes, ni moglo, razen v letu 1963, izkoriščati instaliranih kapacitet zaradi omejitev električne energije. V tem pogledu je naš kolektiv najbolj oškodovan, več kot vsi drugi kolektivi v državi. To dejstvo izvira iz velike porabe električnega toka, ki ga potrebujemo pri proizvodnji aluminija in ki nam daje naslov največjega potrošnika elek-

aluminija oziroma 25 % zahtevanega toka za elektrokemijo. Že sam ta ukrep je močno ohromil našo proizvodnjo in povzročil velik izpad novo ustvarjene vrednosti. S tem pa težave pri oskrbi z električno energijo za našo proizvodnjo v letu 1965 še niso bile izčrpane. 25. 10. 1965 smo morali omejiti odvzem energije za 15 % pri elektrokemiji in 12 % pri energiji za pogon. Tej redukciji je sledila še naslednja 1. 11. 1965. Ta je omejila našo proizvodnjo aluminija za 40 %, drugo pogonsko energijo pa za 25 %. Obstaja pa še možnost za novo omejitev v bližnji prihodnosti. Toda kljub temu da nam to povzroča velike izgube in uničuje proizvodna sredstva, se temu skušamo prilagoditi z omejitvami na drugih področjih. Posledice napak je treba plačati, kljub temu da naš kolektiv to že dolgo obremenjuje. Morda že predolgo. Ostane samo še vprašanje: ali to skupno breme teži tudi druge kolektive, predvsem druge velike odjemalce? Na to ne moremo povsem pritrdilno odgovoriti. Breme omejitev v bilančnih postavkah, torej v predvidevanjih, nosijo tudi drugi veliki potrošniki. Res pa temu ni tako. Iz podatkov, ki so nam na razpolago, lahko razberemo, da je bilanca in njene postavke eno, drugo pa je praksa. Medtem ko je naše podjetje že oktobra preteklega leta občutilo redukcijo kot vsi drugi, je omejitev samo za naše podjet-

je trajala vse do meseca marca. Drugi veliki potrošniki so redno obratovali že mesece prej. Iz tega ni razvidno samo to, da je za druge potrošnike bila omejitev ukinjena v času, ko smo bili mi še vedno reducirani, ampak, kot je razvidno, so drugi močno prekoračevali mesečno dinamiko, ki je določena z bilanco. Prekoračitve po posameznih mesecih so bile tako velike, da so dosegale mesečno dinamiko dobavljenih količin za naše podjetje. Pa še to: močno prekoračevanje bilančne dinamike se močno pojavlja ponovno v mesecih julij—september tekočega leta, največje prekoračitve pa prav v mesecu septembru. To je zanimivo predvsem iz dveh kotov. Dolgoletna praksa kaže, da je največje pomanjkanje električne energije prav v jesenskih mesecih. Drugo pa je dejstvo, da je za mesec september in oktober določena višja cena električnega toka. Relacija med višjo in nižjo ceno je 1:3. Ob takih dejstvih se razumljivo pojavljajo mnogi dvomi v uspešnost principa bilance in še marsikaj. Poraja se sum, da so predvsem drugi veliki potrošniki dobavljali prekorne količine energije prav iz naslova in principa elektroenergetske bilance, ki so jo odločno izvajali le pri našem podjetju. Če je temu res tako, bomo razčistili v bližnji bodočnosti.

Na osnovi vsega tega kolektiv upravičeno zahteva odgovor. V dvomu tako velik kolektiv ne more ostati. Če naši sumi nimajo osnove, potem smo pripravljeni nositi skupno breme še naprej. V primeru, da so dvomi upravičeni, obstaja le še zadnje vprašanje, kako dolgo še?

Popravilo regulatorja temperature

poleg ostalega pogojujejo tudi uvoz, struktura proizvodnih enot (termo-hidrocentrale), hidrološki in meteorološki pogoji in drugo.

Zelo velike so morale biti naše napake, da se gospodarstvo in tudi drugi potrošniki pri tako bogatih prirodnih virih, kot jih imamo, srečujejo s problemom pomanjkanja električne energije. Danes je že povsem znano, da zamujenega ne bomo nadomestili pred letom 1970. Kljub trenutnemu forsiranju izgradnje elektroenergetskih objektov pa tudi ta rok še ni povsem zagotovljen spričo znanih velikih zapoznitev pri izgradnji.

Ob taki perspektivi z oskrbo z električno energijo pa je tudi perspektiva našega koletiva precej neugodna. S perspektivo

trike v državi. Res je, da tudi drugi veliki potrošniki v tem času niso bili neprizadeti. Vendar jim tehnologija (karbid, ferolegure, abrazivi itd.) proizvodnje omogoča, da zmanjšujejo škodo in vplive redukcij. Za nas je značilno, da nam omejitve energije povzročajo daljše časovne izpade, kot pa traja sama redukcija. Poleg tega pa povzročajo redukcije še fizično uničevanje proizvodnih sredstev. Teh problemov druga proizvodnja ne pozna.

Zaradi enakomernega preskrbovanja vsega območja države z električno energijo, z omiljenjem razlik v cenah za odjemalce in drugo je temeljni zakon o elektrogospodarstvu v IV. poglavju uvedel posebne ukrepe v prehodni dobi do leta 1968. Da se ne bi spuščali v problem cene za tok, ki je po našem mnenju previsoka v primerjavi s ceno, ki jo plačujejo proizvajalci aluminija v svetu in ne glede na drugačno rešitev tega problema (lastne centrale itd.), so novi ukrepi prinesli tudi pojem elektroenergetske bilance. Ta bilanca bi v svojem sestavu vsebovala predvidevanja proizvodnje energije za določeno obdobje (1 leto), z druge strani pa razdelitev te energije na potrošnike. Izhodiščna baza v prehodnem obdobju — pozneje računamo z zadostnimi količinami energije — za aktivno stran — proizvodnjo — je obstoječa možnost proizvodnje iz uvoza, ki pa kljub temu v celoti ne zadovoljuje jugoslovanskih potreb. Zaradi tega so sledile z druge strani — pasiva ali odjem — omejitve, če smo hoteli uskladiti oboje.

Omejitve, ki so prizadele naše podjetje po bilanci, znašajo 12,5 % električne energije, potrebne za proizvodnjo 40.000 t

Tričetrletje in redukcija

Tričetrletje se je finančno ugodno končalo. Številke so kar razveseljive, vendar se bodo do konca leta bistveno spremenile zaradi redukcije električne energije.

Delavski svet je potrdil periodični obračun in poslovno poročilo za tretje četrtletje, iz katerega je videti, da smo dosegli skupno realizacijo gotovih izdelkov in storitev za čez 15 milijard dinarjev in da je bila plačana realizacija ca. 13,5 milijarde dinarjev, približno tak pa tudi celotni dohodek. Po odbitju vseh stroškov in dajatev ostane podjetju ca. 3,2 milijarde dohodka, ki se deli na osebne dohodeke in ostanek dohodka za sklade. Za osebne dohodeke je bilo v devetih mesecih porabljenih 1,437 milijona dinarjev, tako da je ostanek za sklade ca. 1,7 milijarde dinarjev.

In kakšno bo stanje ob koncu leta? — Jasno sliko nam bo dal šele zaključni račun, predpostavke pa niso rožnate. Znano je, da še sedaj ne vemo, po kakšni ceni bomo morali plačati električno energijo, še bolj žalostno pa je, da le-te ni na voljo v potrebnih

količinah, da nam zaradi tega izpada proizvodnja v vedno večji meri in da sploh ni mogoče oceniti, kako bo tekla proizvodnja do konca leta.

Upravni odbor je predlagal delavskemu svetu v potrditev rebalans finančnega plana na osnovi predvidene cene električne energije in mu sočasno povedal, da lahko ta rebalans služi samo za orientacijo, v kakšnem položaju bi bilo podjetje ob pogojih oskrbe z električno energijo, ki jo je imelo podjetje na voljo pred redukcijo.

Osebnih dohodkov zopet ni mogoče obračunavati na osnovi določil pravilnika o delitvi čistega dohodka in pravilnikov o delitvi osebnih dohodkov posameznih delovnih enot. Tak obračun bo mogoče izvršiti ob zaključnem računu, če bodo pogoji to dovoljevali, za sedaj pa je delavski svet sklenil, da naj se osebni dohodki obračunavajo v bodoče z novo vrednostjo točke, ki znaša 0,98 dinarja v obliki mesečne akontacije.

K. -n.

Prizadela nas je vest, da je nenadoma tragično preminil naš član koletiva **VINKO SAGADIN**, iz oddelka elektrolize. Čeprav še zelo mlad, je bil pri delu vesten, marljiv delavec.

Sodelovalci ga bomo ohranili v dobrem in trajnem spominu.

Proslavili smo 11-letnico obratovanja

Tovarniški odbor sindikata je skupno z organi upravljanja priredil proslavo za člane kolektiva in njihove svojce. Proslava obletnice se je začela že osem dni pred 21. novembrom, in sicer z medobratnimi in medtovarniškiimi tekmovanji. Tradicionalnega medtovarniškega tekmovanja so se udeležile športne ekipe sindikalnih podružnic tovarne dušika Ruše, Impol in našega podjetja. Na medtovarniških tekmovanjih so bili doseženi naslednji rezultati:

Mali nogomet

Ruše — Impol	8:2
Impol — Kidričevo	4:3
Ruše — Kidričevo	5:2

Odbojka

Ruše — Impol	2:1
Impol — Kidričevo	2:0
Ruše — Kidričevo	2:0

Streljanje

Kidričevo	789 krogov
Ruše	741 krogov
Impol	740 krogov

Šah

Ruše — Impol	4:1
Impol — Kidričevo	3:2
Ruše — Kidričevo	4:1

Rezultati po skupni uvrstitvi:

1. Ruše	22 točk
2. Impol	14 točk
3. Kidričevo	12 točk

Glavna proslava je bila 19. novembra 1965 zvečer v dvorani. Razen članov kolektiva, ki jih

je bilo približno 500, so se proslave udeležili gostje — predsednik občinske skupščine, sekretar občinskega komiteja ZK, predstavniki sindikalne podružnice tovarne dušika Ruše in predstavniki sindikalne podružnice IMPOL iz Slov. Bistrice.

Ob tej priložnosti je za člane našega kolektiva nastopilo SNG iz Maribora z dramo »Dvajset let pozneje«. Pred nastopom gledališča je godba sindikalne podružnice našega podjetja pripravila kratek koncert. Ne bo odveč, če povemo, da je naša godba v zadnjem času pri svojem delu napredovala in da je zmožna nastopiti s kvalitetnim programom. Za napredek pri delu v tako kratkem času gre zahvala vsem godbenikom, ki pri svojem delu vsestransko skrbijo, in prav tako vestnemu vodji — kapelniku Alojzu Krajncu. Aplavz, ki so ga bili deležni naši godbeniki, je najboljša ocena za njihov trud.

Po koncertu je imel predsednik delavskega sveta Viktor Prelog krajši slavnostni govor, v katerem je omenil dosedanje delo našega kolektiva ter pripomnil, da bo naš kolektiv še naprej opravljal svoje naloge in s tem izpolnil svojo nalogo do družbe. Ko je predsednik športne komisije Štefan Knaus obvestil prisotne o rezultatih medtovarniškega tekmovanja, je predsednik delavskega sveta izročil predstavniku zmagovite ekipe —

predsedniku sindikalne podružnice tovarne dušika Ruše, prehodni pokal delavskega sveta. Prvoplasirana ekipa je prav tako kot ostali ekipe sprejela diplomu za dosežene uspehe. Predsednik sindikalne podružnice tovarne dušika Ruše je ob tej priložnosti izročil predsedniku naše sindikalne podružnice spominski pokal. Oba predstavnika gostujočih športnih ekip sta čestitala našemu delovnemu kolektivu za dosežen uspeh in mu zaželela v prihodnje še več uspehov.

Drugi dan, v soboto, je bila za člane kolektiva in njihove svojce zabava z nastopom ansambla Poetovia iz Ptuja.

Organizacija proslave je uspela, če ne upoštevamo slabe udeležbe članov našega kolektiva v medobratnem tekmovanju. Ker se medobratna tekmovanja še niso končala, tokrat ne objavljamo rezultatov. V panogah, v katerih smo tekmovali, je imela največ uspeha športna ekipa vzdrževalnih obratov. Omenimo naj, da je bila ta ekipa v tekmovanju najbolj uspešna in je osvojila prehodni pokal delavskega sveta. Tudi v tem letu ima vse možnosti, da obdrži to prednost, kar je razvidno iz dosedanjih rezultatov.

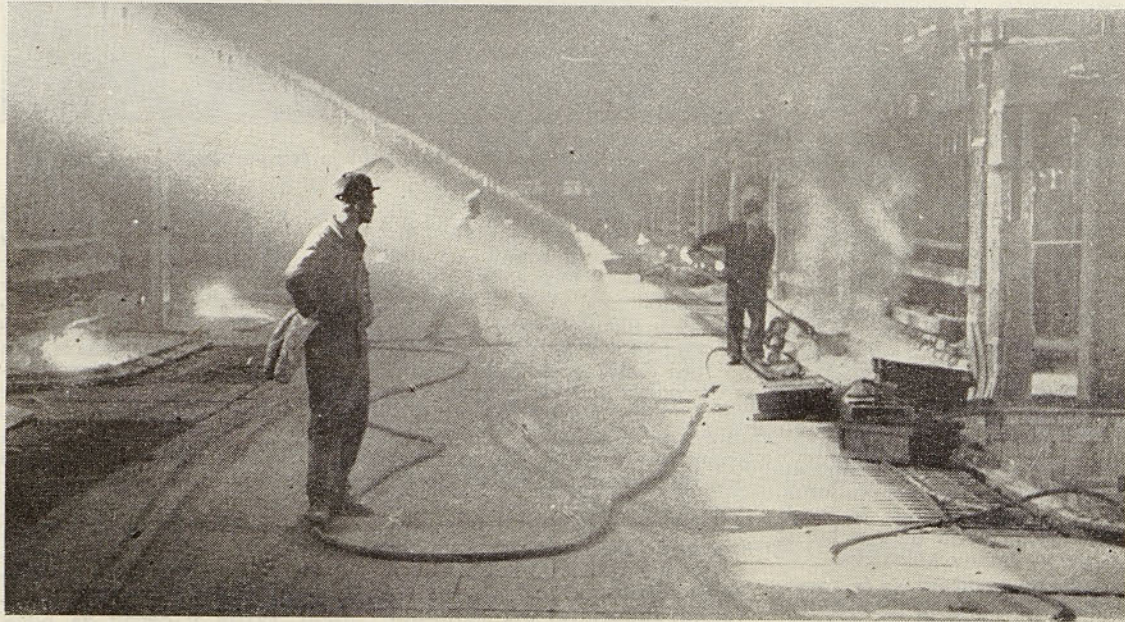
Morda bi pripomnili še to, da bi morala športna komisija organizirati ta tekmovanja v poletnem času, ko so za športno udeleževanje boljši pogoji. mi

Trenutek s srečanja odbojcarskih ekip tovarne dušika Ruše in tovarne Impol iz Slovenske Bistrice. Zmagali so odbojkarji iz Ruš z rezultatom 2:1. Srečanje je bilo v počastitev našega tovarniškega praznika

V okviru tekmovanj za tovarniški praznik so se srečali tudi šahisti iz Impola in naši ljubitelji šaha

Zaradi redukcije je v hali B bilo v pogonu le 96 peči, v hali A pa 59

Krajevne organizacije SZDL, DPM, ZMS skupno z osnovno šolo »Boris Kidrič« v Kidričevem prirejajo

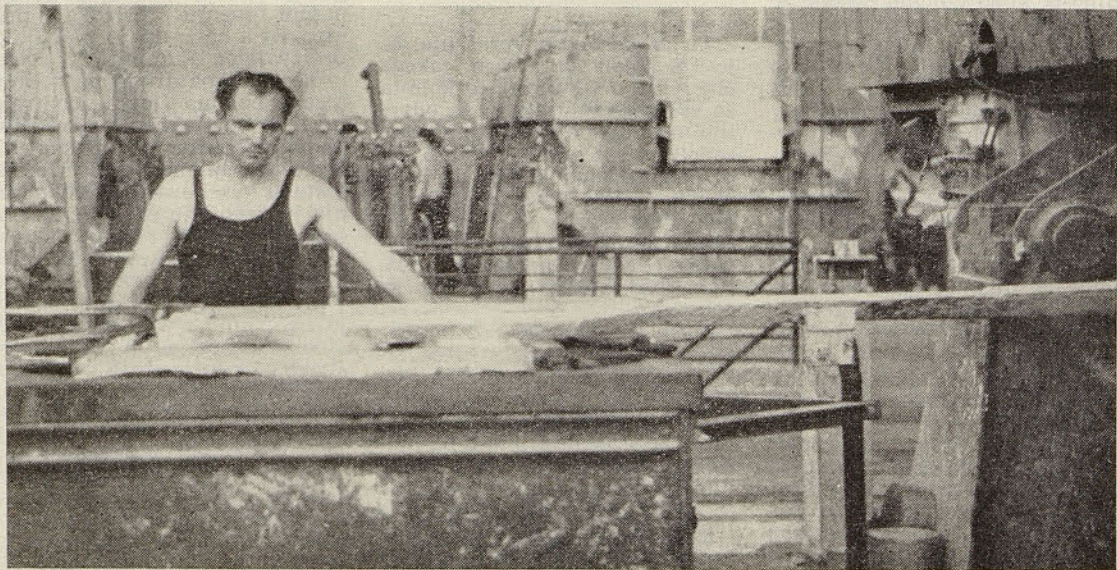
svečano akademijo

v počastitev dneva republike 29. novembra, s sprejemom cicibanov v pionirsko organizacijo.

Akademija bo v petek, 26. novembra 1965, ob 16.30 v dvorani TGA Kidričevo.

Vabljeni

Organizacijski odbor

V livarni aluminija

Varstvo pri delu

Vsak proizvajalec se mora zavedati škode, ki jo povzroči kolektivu, če se poškoduje. Poškodba pri delu ne povzroči samo izpad »dela« posameznika — to je ponesrečenca — temveč povleče za seboj izpad produktivnega dela drugih sodelavcev, bodisi da so zaradi nesreče zaposleni kot reševalci, kot člani komisije za ugotavljanje vzrokov nesreče itd. Izpad dela ter s tem nastale stroške s ponesrečencem je lahko ugotoviti, skoraj nemogoče pa je določiti še vse dodatne izpade dela, ki so posledice nesreče.

Zaščito dela delimo na dva faktorja:

- človeška zaščita,
- tehnična zaščita.

Človeška zaščita sloni v glavnem na zavesti delavca, na njegovi skrbnosti in pazljivosti. To skušamo doseči s stalnim opozarjanjem in poučevanjem. Ta zaščita je zelo nepopolna, ker je odvisna od hotenja in razpoloženja človeka.

Tehnična zaščita je popolna, ker izključuje človeka, to je, neodvisna je od njegove volje in hotenja. Primer: železniški prehod.

a) če je na cestnem prehodu prek tračnic samo opozorilna tabla, je to človeška zaščita;

b) če pa je podvoz ceste ali nadvoz, je to tehnična zaščita, ker popolnoma izključuje človeka.

Zato je cilj, da povsod v pogojih, kjer je mogoče, uvedemo tehnično zaščito, človeško zaščito pa uporabimo le v izjemnih primerih. Tehnična zaščita zmanjšuje ali pa sploh odstrani uporabo osebnih zaščitnih sredstev in s tem občutno zmanjšuje stroške varstva — potrebna pa je enkratna nekoliko večja investicija — varnostne naprave.

Če hočemo odstraniti nevarnost, moramo:

spoznati		nevarnost		odstraniti	
pravočasno (pred nesrečo)	z ugotavljanjem (po nesreči)			tehnično	psihološko
Raziskave	Posvetovanja	Poučevanje varstvene vzgoje			
Ukrepi		Periodično preverjanje			

Čl. 66. temeljnega zakona o varstvu pri delu pravi: Organizacija je dolžna poskrbeti, da vsakdo, preden je razporejen na delo, spozna delovne pogoje in nevarnosti dela oziroma ukrepe in sredstva za varnost pri delu, med zaposlitvijo pa skrbeti za njegovo vzgojo in izpopolnitev njegovega znanja s področja varstva pri delu.

Tako imamo za varstveno vzgojo 3 stopnje:

1. pri vstopu na delo
2. na delovnem mestu
3. občasna kontrola

● Uvajalni seminar daje novodošlemu članu kolektiva le splošna načela varstva pri delu.

● Proizvodna poučitev pa poučuje delavca o konkretnem delu in o potrebni varnosti pri delu na njegovem delovnem okolju. Zaradi tega je v osnovi vse nadaljnje seznanjanje delavcev na delovnih mestih — naloga pogonskega vodje, mojstra in predelavca. Ti se morajo zavedati, da delavcu na začetku niso znane vse nevarnosti v pogonu in da jih tudi ni vedno lahko spoznati. Zaradi tega je nujna in važna izobrazba neposrednih nadzornikov dela, t. j. predelavcev, mojstrov. Ti so večinoma začeli kot delavci in so se v delovnem okolju izoblikovali ne samo strokovno, temveč so si tudi pridobili določene izkušnje za preprečevanje nesreč. Zato je nujno po-

trebno poleg sistematskega — stvarnega pogonskega izobraževanja, tudi sistematska varstvena vzgoja.

Čl. 67. omenjenega zakona pravi v drugem odstavku: »Organizacija preverja od časa do časa na primeren način ali delavec pozna stvarno varstva pri delu, zlasti pri tistih, ki opravljajo delo v posebnih delovnih pogojih.

Ker naj bi se člani kolektiva stalno izobraževali, tako po strokovni kot varstveni plati, je nujno potrebno, da njihovo znanje od časa do časa preverjamo. Tudi za ta element varstva pri delu od danes nismo zadovoljno skrbeli. V naši tovarni le dve enoti periodično preverjata znanje o varstvu pri delu, in to DE promet — železniško osebje — in DE energetika — osebje plinarne. Vendar tudi tu nimajo sistematskega pregleda znanja posameznikov. Le s točnim preverjanjem znanja o varstvu pri delu in o strokovnem upravljanju z napravami in s tehnološkim procesom bodo odgovorne osebe lahko vedele, kako neposredni proizvajalci poznajo in uporabljajo varnostne predpise in navodila, kako se posamezniki izobražujejo in kaj je treba storiti, da bi se položaj izboljšal.

Ze samo delovno okolje daje svoj pečat delavcu. Harmonični potek dela, neoporečen red v obratih, pogonih, točno izpolnjevanje določenih navodil, vse to oblikuje pozitivne delovne navade in preprečuje nesreče pri delu. Vzgled bi zopet morali biti mojstri-predelavci.

Ni dovolj izdati samo predpise in obesiti varnostna opozorila in naprave. Vse to je neučinkovito, če delavci ne vidijo njihovega smisla.

Zato morajo vodje pogonov, mojstri in predelavci pojasnje-

vati delavcem tako, da bo to vsem razumljivo. Potrebno je navaditi delavce, da bodo navodila res tudi izpolnjevali.

Kljub temu, da obstajajo navodila za posamezne delovne posege in je močnost za nesreče minimalna ter je za vsa nevarna dela tudi predpisana obvezna uporaba zaščitnih sredstev, se še vedno dogajajo ne-

zgode. Vzroki nesreč so največkrat nepazljivost, naglica, nepremišljenost, nered na delovnem mestu itd. To pa je vse proti predpisom in raznim navodilom o varstvu dela. Pogostejše je opaziti, da nekateri pri delu ne upoštevajo varnostnih navodil in delajo drugače, bolj enostavno in tvegano. Če takšnega delavca opozori kdo na nevarnost, navadno kar zatrjuje, da se mu ne more nič zgoditi, da dela tako že dalj časa in se mu ni še nič pripetilo, čeprav je očitno, da dela proti navodilom o varnem delu. Drugi pravijo, kaj bo taka malenkost, vendar pa največkrat ravno taka malenkost povzroči nesrečo.

Vodje in mojstri morajo vsak tak primer proučiti in preprečiti ponavljanje podobnih poizkusov. Cestokrat je slišati tudi

odgovor — prvo proizvodnja, za drugo ni časa. Vsi želimo, da bi proizvodnja čim bolj napredovala, vendar ne na račun varnosti. Izboljšati je treba organizacijo proizvodnje in teh. postopek. Uspešno proizvodnjo omogoča tudi večji red na delovnih. Večina si pripravi delovniše le tako, da lahko za silo dela. Ko pa je delo mimo, so tudi nevarnosti, ki so ga spremljale, pozabljene, namesto da bi jih vsak dobro premislil in v prihodnje preprečil. Marsikateri nedisciplinirani posameznik je že napravil take ali podobne prekrške varnosti, vendar je imel do sedaj srečo, nekaj nezgod pa se je tudi končalo z manjšimi ali hujšimi posledicami.

Zato je nujno, da pri delu spoštujemo predpise in navodila o varnem delu, da delamo pazljivo in premišljeno, ker s tem preprečujemo nastanek po- gojev za nezgode.

Analiza nesreč je temelj vse preventivne dejavnosti. Nesreč ne moremo preprečiti, dokler ne vemo zakaj in kako se dogajajo. Popolno poznavanje dejstva in okoliščin, ki obdajajo nesrečo, je nujno potrebno vodstvu vsake delovne organizacije. Brez te osnove ni možna smotrna akcija za preprečevanje nesreč. Glavni namen analize nesreč je odkrivanje vseh nevarnosti materialnih okoliščin in nepravilnega ravnanja in navad delavcev, ki so že ali pa bi utegnile povzročiti nesreče ali obolenja v zvezi z delom, in dognati ter izločiti vzroke takšnih materialnih in človeških pomanjkljivosti.

Nikakor pa raziskava nesreče nima namena zvaliti na nekoga odgovornost za nesrečo. Če analiziramo nesrečo, ki je kazniva, ne moremo dobiti pravih podatkov o vzrokih nesreče, ker prizadeti skrivajo bistvene informacije ali jih pa namerno popačijo. Načelno je treba raziskati prav vsako nesrečo, ne glede na to kakšne so njene posledice — torej tudi nesreče, ki ne povzročijo materialne škode ali pa so ostale sploh brez posledic — torej brez materialne škode in brez telesnih poškodb. Analize nesreč, ki so ostale brez vsakih posledic, so za preventivno najkoristnejše, ker nam pokažejo vzroke še preden morejo povzročiti škodo in poškodbe. Zato je nerazumljivo, da analize takih nesreč na splošno zanemarjamo.

Čl. 79. zakona pravi: »Oseba na delu mora neposredno predpostavljenemu vodji takoj naznani vsako opaženo pomanjkljivost, okvaro ali drugi pojav, ki lahko ogroža varnost pri delu.«

Vzroke nesreč pri delu lahko različno ovrednotimo. Najpogostejša je delitev na:

1. delovno okolje — materialni oziroma tehnični faktor,
2. človek — osebni oziroma subjektivni faktor.

Tehnični faktor je odvisen od neurejenega materialnega delovnega okolja s hibami in napakami. Faktor delovnega okolja pomeni vedno neko materialno nevarnost, ki povzroča nesrečo. Zato so vsi vzroki nesreč, ki sodijo pod ta faktor, v zvezi s stvarmi, predmeti, ki jih lahko vidimo in občutimo. Faktor delovnega okolja pomeni — nevarno konstrukcijo, napačno planiranje naprav, neurejeno stanje in opustitev bistvenih zahtev, ki so nujne za vzdrževanje varnega delovnega okolja. Takšne nepravilnosti, napake ali opuščanje lahko odstranimo samo z uporabo tehničnih varstvenih ukrepov.

Osebni faktor pa je odvisen od nepravilnega obnašanja pri delu, ki je v zvezi z določenimi

Tudi pri segrevanju je potrebna osebna zaščita

IZ ORGANIZACIJE ZMS V PODJETJU

Novo izvoljeni 9-članski komite, ki ga je izbrala mladina TGA in naselja na svoji redni letni konferenci, se je sestel 8. 11. 1965 na prvo sejo.

Za predsednika so izvolili Filipa Dolinarja, podpredsednica pa je postala Brigita Zimic iz aktiva »Naselje«. Za boljše in uspešnejše delo komiteja so ustanovili dve komisiji, v kateri so izvolili naslednje tovariše:

a) v komisiji za politično-ideološko delo in kadrovska vprašanja so:

Jože Kokol (aktiv glinica-aluminij),
Marjan Krajnc (aktiv naselje),
Franc Lah (aktiv glinica-aluminij);

b) v komisiji za šport in rekreacijo ter kulturno in zabavno delo:

Karel Selan (aktiv naselje),
Anton Kokol (aktiv uprava-vzdrž. obrati),
Andrej Podbreznik (aktiv uprava-vzdrž. obrati).

Med vrsto nalog novega komiteja sodi pritegnitev čimveč mladine v delokrog in vzbuditi zanimanje in potrebo po organizacijsko političnem delu.

Občinske konference ZMS Ptuj, ki bo v drugi polovici tega meseca, se bodo kot delegati iz Kidričevega udeležili: Filip Do-

linar, Marjan Krajnc, Jože Kokol, Štefka Motaln, Andrej Podbreznik, Franček Lah, Brigita Zimic in Karel Selan.

Mladina aktiva ZMS »naselje« Kidričevo organizira dvakrat mesečno mladinski ples v lovski sobi restavracije Kidričevo. Organizator želi tako vsaj delno zamašiti vrzel na kulturno zabavnem področju. -dik-

— Tovariš, kaj pa iščete v mojem obratu?

— Kontrola varnostnih ukrepov po obratih...

— Ali ne veste, da brez moje vednosti ne smete v obrat — mar ne poznate HTV predpiso?

človeškimi telesnimi in duševnimi svojstvi in pomanjkljivostmi.

Če ugotovimo vire nesreč, potem ni težko ugotoviti vzrokov. Zato nikakor ni odveč še dalje govoriti o tehničnih problemih varnosti pri delu. Čim bolj se bo razvijala varnostna tehnika, toliko manj bo potrebno zaščititi delavca na delovnem mestu — okolju, ker ne bo možnosti in priložnosti za nekaj napačnega, kar bi delavca in njegove sodelavce lahko ogrozilo.

Dopisujte
v
ALUMINIJ

Spomini iz koncetracijskih taborišč

(Nadalj. iz prejšnje številke)

Med tem časom se mi je posrečilo, da sem prišel iz vagona št. 6 v vagon št. 1 k svojim tovarišem Slovencem. Ta premestitev mi je rešila življenje, kajti izognil sem se smrti v vagonu št. 6, ki ga je zadela ameriška bomba in se noben Rus ni rešil.

Zaradi bombnih napadov nisimo več delali, pa tudi internirancev je bilo vedno manj. Angloameriški bombniki so nam razdejali tudi naš vlak B. V enem od teh vagonov so bili bolni interniranci, okrog 40 do 50. Med njimi sta bila tudi brata Mrakiča. Tudi ta vagon je zadela bomba in od tovarišev ni ostal nihče pri življenju. Po tem razdejanju našega vlaka smo peš nadaljevali pot v taborišče Buchenwald.

Zima se je bližala h kraju. Kolona izčrpanih internirancev se je počasi pomikala po cesti. KAPOJI in esesovci so nas s puškini mi kopiti in s pretepanjem spodbujali k hitrejšemu koraku. Vsakega bolnega ali onemoglega interniranca so postavili v obcestni jarek ter ustrelili. Dobro se spominjam Ivana Petka, ki me je nekega dne vprašal, če gremo domov. Odgovoril sem mu, da gremo. Takoj sem vedel, da od muk in trpljenja ni mogel več trezno misliti, saj je pozneje tudi podlegel med naslednjim transportom iz Buchenwalda.

Zelo malo nas je bilo, ko so nas popolnoma izčrpane pripeljali v Buchenwald, kjer je bilo vsaj malo počitka, sicer pa nič boljše kot v Dachauu.

Bila je rana pomlad, vendar nisem vedel za datum ali dan v tednu. Spominjam se, da je bilo meseca marca. Tudi tu nisimo ostali dolgo. Zvedeli smo, da so zavezniške čete nedaleč od našega taborišča, v mestu Weimar. Torej je rešitev blizu za vse taboriščnike. Nekega jutra smo morali vsi na apelplatz in od tam so nas več sto spet odpeljali na vlak. Vagone so zaprli in nas odpeljali v taborišče Leitmeritz (Litoměřice na Češkem), torej spet v stran od svobode. Kot smo zvedeli pozneje, je bilo taborišče Buchenwald čez tri dni svobodno.

V taborišču Litoměřice so bile visoke stavbe, saj so tu bile postelje ali prične v petih nadstropjih, tako da so interniranci, ki so imeli ležišče prav na vrhu, zelo težko splezali do njih. V tem taborišču sem se ponovno srečal z Jožetom Cafuto iz Varej, ki pa je bil tako slab, da sem ga s težavo spoznal. Ko sem ga poklical po imenu, se je nekam odsotno zazrl vame in me slednjič spoznal. Ustnice je imel popolnoma modre, v obraz pa je bil bled in se je tresel zaradi slabosti. Ko sva se pozdravila, mi je rekel: »Pozdravi mi domače, če se vrneš —, ker grem v revir«. (Taboriščna ambulanta, od koder se je le redkokdò vrnil). Tudi Cafuta se ni več nikoli vrnil in ni dočkal svobode, da bi segel v roko ženi, sinovom in hčeram, na katere je vedno mislil že v ptujskih zaporih. Tudi tega se spominjam, da je velikokrat celo zapel: »Kje si hodil, kje si bil, da si šolničke znosil«.

Tudi v tem taborišču smo šli vsak dan na delo v neki bližnji kamnolom, od koder smo se proti večeru vračali v precej manjšem številu. Hrano, če jo smem tako imenovati, smo dobili na delovnem mestu šele opoldan in zvečer v taborišču, do poldneva pa smo bili tešči. Nekega dne se je tudi tu končalo delo za nas in nagnali so nas vse na apelplatz, od tam pa nas več sto odpeljali na železniško postajo. Tu so nas nagnali v živinske vagone, v vsakega 80 do 90 internirancev. Bili smo kot v konzervni škatli, saj ni bilo mogoče sedeti, še manj

pa ležati. Vsi smo bili hudo oslabei in izčrpani, veliko je bilo celo bolnih, saj sta začela razsajati tifus in difterija. To je bil zadnji usodni transport ali transport smrti in žrtev.

Po dnevu vožnje se je naš transport ustavil v bližini neke manjše postaje. Pričakovali smo, da nam bodo dali hrano, pa smo se zmotili, ker so imeli esesovci važnejše opravke. Najprej smo morali iz vagona odložiti med vožnjo umrle tovariše, ki jih ni bilo malo. Ko je padel na tiha polja spomladanski mrak, so mladi esesovci v črnih uniformah hitlerjugend SS začeli svoje krvavo delo. Začelo se je pri prvem vagonu: »Zwanzig Männer heraus!« in če se ni na prvi poziv takoj odzval omenjeno število internirancev, so jih s silo izločili iz vagona. Takoj nato so zapokale puške in z »dumdumkami« so pobili 15 do 20 internirancev iz prvega vagona. Ta pokol je šel od prvega do zadnjega vagona, kar je trajalo pozno v noč.

Zjutraj smo nadaljevali pot in pustili za seboj veliko število mrtvih in od muk iznakaženih trupel. Tudi drugi dan nam niso dali hrane in tudi čez dan so streljali vseppek po vagonih.

Pred drugo svetovno vojno sem bil zaposlen kot rečni mornar pri Upravi pomorstva in rečnog saobračaja Beograd v Beogradu. Pluli smo z ladjo »Slavonija« po Donavi in Savi. Bilo je 5. aprila 1941. leta, ko smo pripluli z ladjo po Donavi od rumunske meje v beograjsko pristanišče. Drugega dne, 6. aprila, sem hotel obiskati svoji sestri, ki sta živeli v Beogradu. Zasedrali smo se nad železniškim mostom, v neposredni bližini ceste, ki vodi preko Čukarice proti Obrenovcu.

Ko sem zjutraj okrog 7. ure hotel zapustiti svojo podpalubno kabino, sem zaslišal v njej močne detonacije in žalostno zavijanje siren. Hitro sem se vzpел po stopnicah, da bi videl, kaj se dogaja. Osupnil sem od groze, ko sem zagledal na več krajih Beograda in v samem pristanišču velike požare in nad njimi oblake črnega gostega dima, v zraku nad Beogradom pa polno nemških letal, ki so naletavala in barbarško bombardirala naše glavno mesto — nezavarovan Beograd — saj so Hitlerjevi zračni pirati brez vojne napovedi napadli. Posledice so bile še hujše, ker je bila nedelja in je večina ljudi bila pri svojem jutranjem nedeljskem počitku.

Ljudje so zbegani trumoma bežali iz mesta, med njimi pa splašeni in ožgani konji. Še večjo zmedo in strah so povzročale »štuke«, ki so med bombardiranjem strašno tulile s sirenam. Vse to sem opazoval z boleštvjo v srcu z neposredne bližine v savskem beograjskem pristanišču. Moj načrt, da bi obiskal sestri, ki jih že dalj časa nisem videl, se je izjalovil, ker nisem mogel niti smel zapustiti plovnega objekta, na katerem sem bil zaposlen. Tega dne se nisimo smeli oddaljiti zaradi napadov nemških letal.

Popoldne, okrog 5. ure, je bilo nad Beogradom znova vse polno nemških letal, ki so odmetavala svoje uničujoče bombe po Beogradu in Zemunu. Ves Beograd je bil zavrt v temne, črne oblake dima, prav tako tudi Zemun. Pogled na tak Beograd, ki je še do včeraj živel svoje mirno, vsakdanje življenje, je bil sedaj mu-

zvečer pa, ko smo obstali, se je ponovil enak pokol od vagona do vagona. Mnogi so v vagonih pomrli od gladi in tifusa. Tudi v našem vagonu se je prostor povečal.

Zjutraj smo nadaljevali pot in pustili za seboj veliko število mrtvih in od muk iznakaženih trupel. Tudi drugi dan nam niso dali hrane in tudi čez dan so streljali vseppek po vagonih. Zvečer pa, ko smo obstali, se je ponovil enak pokol od vagona do vagona. Mnogi so v vagonih pomrli od gladi in tifusa. Tudi v našem vagonu se je prostor povečal.

Bila je lepa spomladanska noč. Nisem spal. Poslušal sem korake stražarjev in njihov smeh. Skozi zamreženo okno se je prikradel mesec, ki je žalostno razsvetljeval notranjost vagona. Prešel sem tovariše. Bilo nas je še 17, vendar vsi niso bili pri življenju. V tem vagonu je bil tudi Jože Kovačič iz Cirkovc pri Pragerskem, ki je tudi preživel ta zadnji transport.

Naslednje jutro se je transport spet počasi pomikal naprej iz kraja, kjer je čez noč gospodarila smrt. Nad našim vlakom so pogosto preletavala sovjetska letala, nas spremljala in čakala

čen in žalosten. Ko se je zmračilo, smo se začeli iz pristanišča umikati po Savi navzgor proti Srem. Mitrovici. V Kupinovem pri Šabcu smo se ponoči zasedrali. Vse ladje in druge plovne objekte smo večše zamaskirali z zelenjem in namazali z blatom, da bi bili manj vidni nemškimi pilotom. Tu smo dobili še zadnje izplačilo, nato pa smo se z motornim čolnom odpeljali v Sremski Mitrovico, kjer smo se hoteli prijaviti na vojaškem poveljstvu zaradi mobilizacije, pa so nas zavrnil, češ da je Jugoslavija kapitulirala. Tako sem v Sremski Rači ob Savi v nepopolnih štirinajstih dneh dočkal kapitulacijo stare Jugoslavije. Okupacijska oblast je razglasila, naj se vsaj javi na delo tam, kjer je že prej delal.

Ponovno sem se zaposlil pri upravi pomorstva in rečnega prometa v Beogradu. Pri nakladanju lesa v Šabcu sem nekega junjskega dne 1941 zgodaj zjutraj zaslišal vpitje in močan hrup. Prislunhl sem in opazoval, kaj se dogaja. Po cesti, ki pelje iz mesta, sem skoraj še v temi opazil gručo okrog 20 do 30 ljudi, ki so jih nemški vojaki gnali in brez milosti udarjali s puškini mi kopiti in jih priganjali s klici, gremo, gremo. Dva med njimi sta bila popolnoma onemogla, verjetno od strahu in pretepanja. Onemogla tovariša so sotrpini vlekli za roke in noge s seboj po kameniti cesti in hiteli, kolikor so jim dovoljevale moči, da bi se izognili udarcem podivjanih krvolokov, ki se jim je mudilo, da bi čimprej dokončali svoje zverinsko početje. Oba onemogla tovariša so napol živa na ukaz fašistov vrgli s šabačkega mostu v Savo. Mirna in bistra Sava je njuni trupli nosila proti Beogradu. Drugi so nadaljevali svojo zadnjo pot — prek mostu v gozd Klenak. Na vlačilcu sem razmišljal o usodi nesrečnikov. Imel sem temne slutnje. Rafali, ki so preparali mirno jutro, so oznanili konec trpljenja nesrečnikov — morilci so opravili svoje podlo delo. Nisem mogel verjeti, da se je to v resnici zgodilo, da so ti naši ljudje, ki sem jih pred kratkim časom videl — sedaj že mrtvi, da

trenutek, da bi onespobila lokomotivo.

Okrog 12. ure šestega dne smo prispeli v Prago. Tu je bilo veliko češkega naroda. Metali so nam v vagone kruh, toda esesovci so preprečili dobrim ljudem, da bi nam pomagali. Spominjam se še, ko mi je naš interniraneec Nikola Grgurevič iz Maribora (lani je umrl) rekel: »Anton, bežimo, sedaj je priložnost!« Toda noge me niso več držale, bil sem popolnoma izčrpan. Imel sem vročino, ki mi jo je verjetno povzročil surov krompir, ki sem ga dan prej po naključju staknil ob železniški progi in s slastjo pojedel. Obležal sem v vagonu in se ne spominjam, kaj se je godilo med tem časom. Domnevam, da sem izgubil zavest. Šele pozno popoldan sem se zavedel ali prebudil iz spanja. Bilo je vse mirno, kot izumrlo. Dvignil sem se ter iz tovrnega vagona brez strehe pogledal ven. Nikjer ni bilo stražarjev niti internirancev. Iz neke lokomotive je pihala para, ker so jo verjetno poškodovali sovjetski lovci. Razgledal sem se po našem vagonu. Bil sem sam še z nekim interniraneem Poljakom. Ležal je in ker sem mislil, da spi, sem ga začel tresti in mu prigovar-

jati; nato sem opazil, da je mrtev.

Bil sem tako izčrpan, da nisem mogel preplezati ograje vagona. Tako sem s trudom zvalil mrtvega Poljaka k ograji, stopil nanj in se rešil iz vagona. Sonce se je nagibalo k zatonu, ko sem se oddaljeval od izumrlega transporta na progi. Hotel sem priti v vas, med ljudi. Po sto metrih poti sem obstal, kajti nudil se mi je žalosten prizor. Ob cesti je ležalo precej trupel naših internirancev, ki so jih poživinjeli esesovci nazadnje pobili. Prispel sem v vas, v kateri je bilo več onemoglih internirancev, med njimi tudi Jože Kovačič iz Cirkovc.

Čehi so nas lepo sprejeli in nahranili. Mene so potem odpeljali v bolnico v Česke Budějovice, kjer sem ob dobri negi in zdravniški pomoči po enem mesecu okrevale.

Moj najsrečnejši dan je bil drugi julij 1945, ko sem se spet vrnil v svoj domači kraj.

Nikoli ne bom pozabil tovarišev, s katerimi sem skupno preživel grozote fašističnih taborišč in transportov. Mnogi med njimi se niso vrnili.

Anton Fajfarič

Spomini iz časov okupacije

so bili srbski sinovi na svoji zemlji postreljeni od krvoločnih nemških fašistov. Da, bila je resnica, živa resnica, ker sem videl in slišal, pa ko so se Nemci čez nekaj ur prek Save vračali z jetniki, ki so nosili na ramah lopate, s katerimi so pokopali svoje tovariše.

Nemci so se pogovarjali in smejali, kot da niso storili nič hudega. Drugo jutro sem poklical krmarja vlačilca in njegovo ženo, da bi se na lastne oči prepričala o nemških grozodejstvih, ker mi nista verjela, da so Nemci v resnici to storili. Dogodek prejšnjega dne se je v enaki obliki in ob enakem času ponovil in tako se je dogajalo ves teden, dokler smo nakladali les v pristanišču Šabac. Ko smo to opazovali, smo se nemo spogledovali — in krmar Ivan je rekel, da čaka to tudi nas.

Plovba po Donavi in Savi ni bila več prijetna, ker smo večkrat naleteli na plavajoča trupla naših ljudi, ki so jih zverinsko pobijali Nemci in ustaši in jih metali v Savo. Po Donavi so plavala trupla ljudi, ki so jih pobijali hortijevci. Neredko smo naleteli na cele družine. Člani so bili povezani za roke z žico. Z gnevom in boljo v srcu smo gledali plavajoča trupla, za katere se ni nihče zmenil. Večkrat smo se morali izogibati plavajočih in že razpadajočih trupel naših rodoljubov, ki so jih okupatorji in njihovi hlapci, domači izdajalci neusmiljeno pobijali. Leta 1942 sem zaradi plavajočih min po Donavi in Savi, in ker so Nemci nekatere plovne objekte skupaj s posadko pošiljali neznano kam, zapustil ladijsko službo in se zaposlil na zemunski strani v podjetju Krahovina kot pomočnik motorista za prevoz delavcev iz Zemuna v Beograd in nazaj. Tu sem naletel na nova grozodejstva, ki so jih počenjali Nemci. Ker sem delal v neposredni bližini taborišča, sem večkrat videl, kako grdo so ravnali Nemci z našimi ljudmi.

V taborišču, ki je bilo obdano z gosto bodečo žico in močno zastraženo, je bilo zaprtih nekaj tisoč Židov. Beg iz tega taborišča je bil nemogoč. Od tu so jih

Nemci pod strogim nadzorstvom gonili na razna težaška dela po Beogradu in Zemunu. Videl sem, kako so Nemci prisilili mlada židovska dekleta, stara od 16 do 20 let, v ledeno mrzlo Savo, da so reševala materska polena. Ta dekleta so se vsa tresla od mraza. Obrazi in noge teh mladih deklet so bile višnjevo modre barve, ker so dekleta morala delati po več ur skupaj skoraj do pasu v vodi.

Videl sem, kako so SS-ovci gonili v velike »avtomobile smrti« moške in ženske, dekleta in fante, otroke obojega spola in to samo zato, ker so bili Židje. Tu ni bilo pardona; da bi pospešili vstopanje, so na nedolžne žrtve naščuvali dresirane pse volčjake, ki so s svojimi ostrimi zobmi popadali svoje nemočne žrtve. Nekateri nesrečniki med njimi so verjetno še mislili, da bodo ostali živi, da jih ne bo doletelo najhujše. Misli teh nesrečnikov so bile pri svojih najdražjih. Očetje in matere so bile v skrbeh za svoje otroke, toda bilo je vse zaman, nikogar ni bilo, ki bi jih rešil. Za njimi so zaprli zraketna vrata, ki so bila tudi edina odprtina tega vozila smrti. Stisnjeni drug ob drugem so se sedaj zadnjič videli živi. Sedaj je bilo že vsem jasno, da gredo v smrt. Med vožnjo so jih fašistični morilci zastrupili. Tako so nadaljevali z iztrebljanjem Židov iz dneva v dan, dokler jih niso nekaj tisoč na brutalen — zverinski način pokončali.

Nekega aprilskega dne je bilo taborišče prazno. Kazalo je, da je konec temu zverinstvu. Mislim, da so se morilci končno le prestrašili svojih zločinov in da so začeli premišljevat, kaj bo takrat, ko bo zmagala pravica, ko bodo morali kot krvniki polagati račune. Toda temu ni bilo tako. Nemcem se je mudilo z likvidacijo Židov, da bi pripravili prostor v taborišču za nove žrtve. Tako so Nemci in ustaši takoj začeli polniti taborišče s srbskimi rodoljubi iz Hrvatske, Like in Korduna, Bosne, Srbije in drugod. V taborišču so zverinsko mučili naše nedolžne ljudi, ki so bili krivi samo tega, da so ljubili svojo domovino.

(Nadaljevanje prihodnjič)

Odpraviti moramo svoje slabosti

Mnogokrat smo na naših proizvodnih in sindikalnih sestankih govorili o raznih pomanjkljivostih v proizvodnji, o varčevanju z materialom in surovinami, o delovni disciplini, o našem odnosu do družbene lastnine itd. Toda vsa dosedanja praksa nam je pokazala, da na vse to nismo preveč reagirali. Navajeni smo pač bili, da prejemamo svoje mesečne plače, medtem ko smo vse ostale notranje probleme kar preveč radi prepuščali drugim.

Naj mimogrede bežno omenim nekaj takih otipljivih zadev, ki so se dogajale in se še vedno dogajajo. Če si šel po kateremkoli obratu, si lahko videl vsepovsod ležati (in to je še danes) razne uporabne vijake, tesnila za cevovode, grafitne vrvice za brtvenje črpalk in ventilov, klinaste jermene za črpalke vseh vrst, razna maziva, od olja do vazelina, razmetane ventile, ki propadajo, luči, kako gorijo po oddelkih po cele dneve po nepotrebnem, po nepotrebnem se vrtijo elektromotorji in črpalke ali mešala, nepotrebna je poraba pare, razsipavamo z glinico pri nakladanju ter še in še. Toda vse, kar sem tu omenil, je le delček vsega, kar se dogaja v našem kolektivu po nepotrebnem, predvsem zaradi naše nezainteresiranosti in prave volje do dela, ker pač mnogokrat menimo, da so to za tako podjetje malenkosti. Na pogled so morda res, toda če bi se vsak član našega delovnega kolektiva temeljito zamislil nad vsem tem in si sam pri sebi le bežno mimogrede izračunal, koliko vse to stane, in da je v tem tudi del njegovega denarja, sem trdno prepričan, da bi začel precej drugače gledati na vse to. Potem gotovo ne bi bilo več slišati pripomb: »Kaj pa me to briga, saj je to

varniško,« ali pa? »Kaj se pa to pozna v taki tovarni,« itd.

To se nam morda ni toliko poznalo do sedaj oziroma, bolje rečeno, nismo tega občutili na svojih osebnih dohodkih, medtem ko bo od sedaj naprej, ko bo šlo v podjetju za vsak dinar, vse drugače. Ko tako poslušam mnenja posameznih članov kolektiva, si preprosto res ne morem zamisliti, kaj sploh menijo, od kod je osebni dohodek in ali res ne morejo ali pa nočejo razumeti, da lahko zaslužimo več samo pod pogojem, da bomo dvignili produktivnost dela in čimbolj pocenili lastne stroške proizvodnje. Prav ta pocenitev naše proizvodnje je v tem, kar sem maloprej omenil — v našem nerazumljivem razmetavanju.

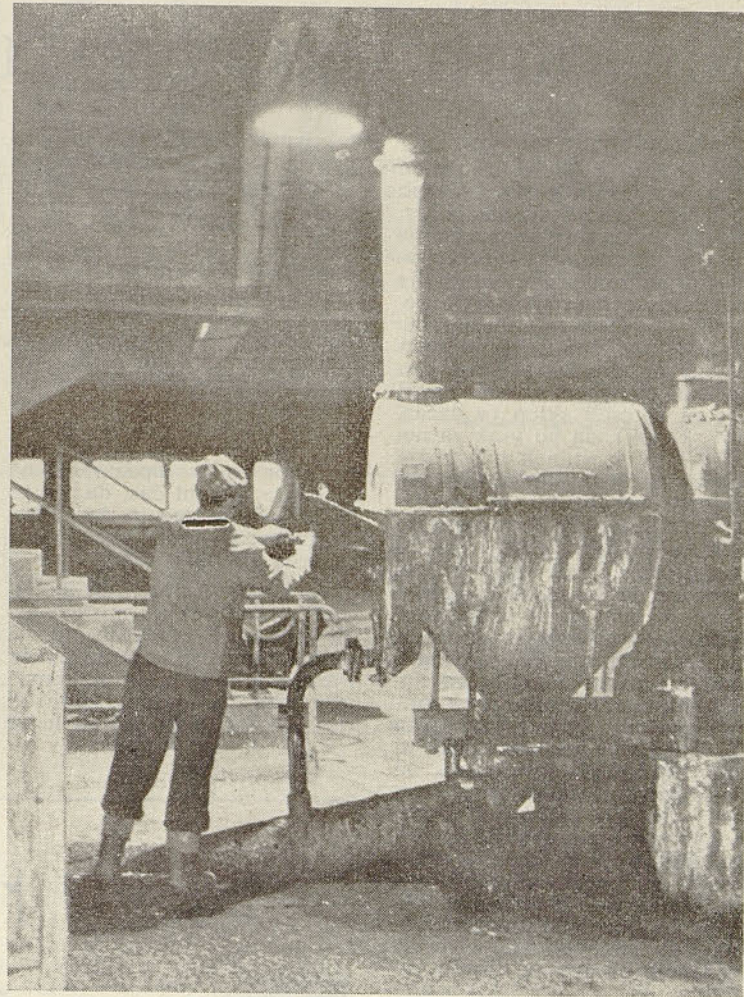
Toda česar nismo hoteli razumeti do danes in so nam vse povedane besede o varčevanju bile zaman, nas bo nedvomno sedaj prisilila k temu gospodarska reforma, ki je, čeprav za mnoge morda boleča, prišla v skrajnem trenutku.

To, kar se dogaja v našem kolektivu, se je prav gotovo dogajalo tudi v mnogih drugih delovnih kolektivih po državi, neke pač bolj, druge spet manj, vsekakor pa toliko, da smo z našim gospodarjenjem danes prišli tako daleč. Večkrat navadno pišemo v našem tovarniškem glasilu le bolj splošne stvari, zato sem se odločil, da se v tem sestavku zadržim znotraj podjetja, pri lastnih problemih, in kot se temu pravi, najprej pometimo pred svojim pragom z vsem tem, kar sem do sedaj že omenil, pa je povešana naša disciplina, ki je eden od zelo pomembnih in najvažnejših faktorjev za dvig produktivnosti dela in pocenitev lastnih stroškov proizvodnje. Če sem torej maloprej govoril

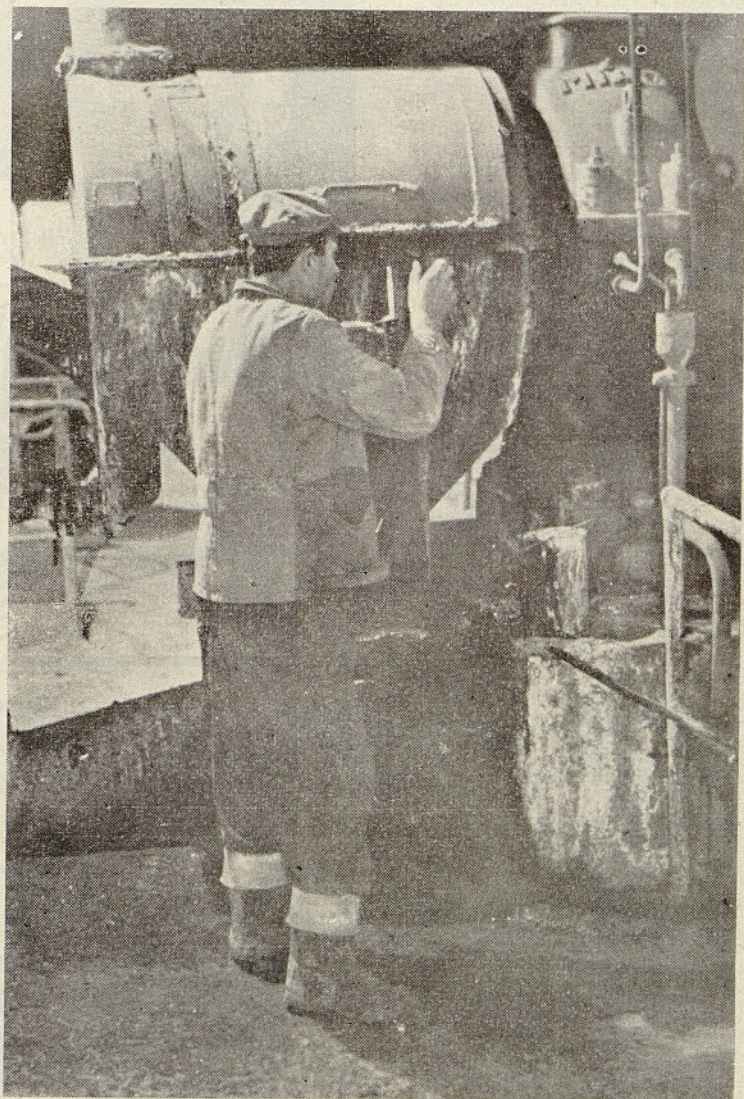
o razmetavanju raznega potrošnega materiala in surovin, je v tem že odraz naše zavesti in delovne discipline. Edini izhod na drugačno pot je v tem, da bomo pričeli takoj skrbneje gospodariti in resnično poiskali notranje rezerve, ki jih do sedaj nismo hoteli videti, čeprav smo zanje še kako dobro vedeli, saj ležijo vse okrog nas. V 10. številki »ALUMINIJA« (lansko leto) sem pisal o kolektivni odgovornosti, ki prav sedaj, bolj kot kdaj koli prej, prihaja do svoje prave veljave in pomembnosti. Vsa stvar leži namreč v tem, da v novih pogojih gospodarjenja ne bo več smelo priti do tega, da bi vso odgovornost za proizvodnjo in proizvodne naprave previdno nalagali na ramena drugim, ampak bo nujno potrebno, da bomo res kolektivno odgovorni vsi skupaj za vse pomanjkljivosti in nepravilnosti v proizvodnji. Če že danes namreč vsi vemo to, da lahko zvišamo osebne dohodke le na osnovi višje produktivnosti dela oziroma proizvodnje, potem nedvomno moramo vedeti tudi to, kje je sedaj naše mesto in kakšna je naša vloga pri vsem tem.

Resnično se bomo morali potruditi, da ne bo več po obratih razmetan razni material, da ne bodo gorele luči in se po nepotrebnem vrteli elektromotorji in da bo vsak med nami vložil ves trud za dvig produktivnosti dela in naše proizvodnje, pač vsak po svoji sposobnosti na delovnem mestu, ki ga zaseda. Nič več ne bo smelo biti dolgih vrst pred bifejem in pri topli malici, ampak si bodo morali člani kolektiva sami urediti takšen vrstni red, ki bo omogočal, da bo vse delo potekalo normalno naprej in da ne bo takih izgub na efektivnih urah

(Nadaljevanje na 8. strani)

Za kakovostno proizvodnjo sinitra...

...je potrebna vestna kontrola

Ob 20-letnici osvoboditve in 15-letnici delavskega samoupravljanja

(Nadaljev, s prejšnje številke)

Problematika invalidov in za delo manj zmožnih delavcev v naši tovarni je postala tako pereča, da je moral CDS na svoji redni seji 24. aprila 1965 ustanoviti komisijo za reševanje teh problemov. Tej komisiji je DS zaupal nalogo, naj prouči položaj delovnih invalidov in za delo manj zmožnih delavcev v podjetju in da poskrbi, da bodo invalidi zaposleni na primerljivih delovnih mestih.

Preden bi spregovoril o delu komisije, bi omenil, kakšen je splošni položaj naših invalidov in dela manj zmožnih delavcev. Po podatkih, ki jih je registrirala kadrovsko-socialna služba, imamo v podjetju:

delovnih invalidov:
VK — 0 NSU — 1
KV — 7
PK — 29
NK — 10

Od tega že na delovnih mestih, ki so predvidena za invalide:

VK — 0 NSU — 1
KV — 5
PK — 16
NK — 8

Delavci z manjšo delovno sposobnostjo:

VK — 1
KV — 4
PK — 19
NK — 10

Od tega že na delovnih mestih:

VK — 0
KV — 0
PK — 4
NK — 2

Že z ustavo SFRJ je določeno: pravi človek na pravo delovno mesto. Predvsem naj to velja za naše tovariše invalide in dela manj zmožne osebe, ki so s svojim dolgoletnim delom mnogo pripomogli k izgradnji naše tovarne in h graditvi naše skupnosti. Pri zaposlovanju invalidov moramo gledati, da jim najdemo ustrezna delovna mesta, kjer bodo dosegali take uspehe kot njihovi sotovariši neinvalidi. Pri tem ne smemo gledati samo na ekonomski cilj, ampak v prvi vrsti na uveljavitev človeka — kajti: »danes jaz, jutri ti«. Že s samo telesno okvaro ima človek občutek manjvrednosti, če pa je pomanjkljivost taka, da človeka ovira pri delu, je občutek manjvrednosti še večji. Prav zato moramo skrbeti, da bo invalid dobil tako delovno mesto, na katerem se bo uveljavil.

Različna podjetja rešujejo probleme invalidov različno. Pri nas smo si dolgo pomagali s premeščanjem na lažja delovna mesta. V mnogih primerih smo problem uspešno rešili.

Komisija za zaposlovanje in rehabilitacijo invalidov ugotav-

lja, da vsako leto nastaja pereči problem v zvezi z reševanjem delovnih invalidov in za delo manj zmožnih oseb, ker v podjetju nimamo dovolj delovnih mest, kjer bi bilo možno zaposlovati oziroma izvajati poklicno rehabilitacijo. Spričo rekonstrukcije naše tovarne so odpadla nekatera delovna mesta, ki so bila z odlokom občinske skupščine Ptuj določena za zaposlovanje invalidov in dela manj zmožnih oseb. Zaradi tega je komisija predlagala DS ponovno določitev in popis takih delovnih mest.

Komisija je predlagala organom upravljanja, da naj se iz sklada OD za splošne potrebe podjetja plačuje osebni dohodek delavcem invalidom, ki bodo delali na delovnih mestih, ki naj jih delovne enote ustanovijo na svojem območju za čas, ko bo trajal IK postopek, to so sprememba delovnega mesta, poklicna rehabilitacija ali invalidska upokojitve. Delavec pa bo premeščen na tako delovno mesto takrat, ko bo to predlagala komisija.

Komisija si je ogledala reševanje problemov invalidov v Tovarni dušika Ruše in ugotovila, da imajo enake probleme kot mi. Pri premeščanju oziroma obravnavanju nekaterih primerov naleti komisija na velike težave, in to ali od strani

obrata ali od strani prizadetega. Dozdeva se mi, da invalidi večkrat sami premalo skrbijo za to, na katerih delovnih mestih bi lahko opravljali delo z ozirom na svojo stopnjo invalidnosti. Ne bi smeli samo čakati na odločitev komisije.

Če pregledamo podjetja bivšega mariborskega okraja in dodamo, da je naše podjetje take narave, kjer je težko najti zaposlitev za invalida, lahko ugotovimo, da smo v tem pogledu veliko storili. Komisija je

našla razumevanje pri vodstvu podjetja, kadrovsko socialna služba z obratnim zdravnikom pa vedno zasleduje vsak posamezni problem, tako da so komisiji na razpolago vse morebitne analize.

Spričo dela, ki je že bilo izvršeno, bi moral v imenu komisije izreči delavcem kadrovsko-socialne službe in obratnemu zdravniku dr. Kožolu priznanje za njihovo prizadevnost in humano sodelovanje.

B. T.

Odpraviti moramo svoje slabosti

(Nadaljevanje s 7. strani)

kot do sedaj. Potruditi se bo treba, da bomo vsako čezurno delo skrbili na razumen obseg, da bomo odpravili zamujanje na delo, izostajanje z dela, samovoljno predčasno odhajanje z delovnega mesta, omejili nezgode pri delu in število bolezenskih izostankov, spanje med delom in tako dalje. Prav zato so tudi centralni samoupravni organi sprejeli sklep (v začasnih sklepih), da bo vsak za neupravičen izostanek najstrožje koznovan. Če bomo ta sklep tudi dosledno izvajali, bo to vsekakor izboljšalo medsebojna razmerja v nagrajevanju po delu. Delovne enote bodo morale v prihodnje več misliti o delu v njihovih obratih in tudi, kako je delo opravljeno in da bodo šele takrat potrdile ure drugih enot, ne pa tako kot je to danes. Ni namreč osamljen primer, da smo opozorili delavca iz druge delovne enote, ki ni prav opravljal svoje delo na delovnem mestu, pa nas je nadrl: »Češ, kaj pa imaš ti z menoj in te popolnoma nič ne briga, kaj in kako delam.« Imel nas je za smrkavca in celo grozil s fizičnim obračunom. Ob tem naj povem tudi primer iz delovne enote glinice, kjer delajo delavci tudi iz drugih oddelkov in obratov in sodijo (vsaj posamezniki), da lahko delajo kar hočejo. Vodja DE glinice je na svojem rednem obhodu po obratih glinice naletel pri belem dnevu na ljudi pri rudnih mlinih, ki so spali ali pohajali okrog. Enako je bilo v peči za sušenje boksita. Bile so cele skupine, ki so razpravljale o marsičem, prav gotovo pa ne o tem, kako dvigniti pro-

duktivnost dela. Seveda so taki primeri tudi v rednih izmenah na delovnih mestih v oddelkih in mislim, da tudi niso nobena izjema, ko govorimo o delovni disciplini in delovni zavesti. Vse to pa sem omenil zato, ker so prav to tiste naše skrite notranje rezerve, ki so še neizkoriščene okrog nas, medtem ko jih skušamo mnogokrat iskati vedno le tam, kjer jih več ni, ne vidimo pa pri vsem tem same sebe. Seveda je to le nekaj primerov, ki sicer niso osamljeni, vsekakor pa nas opozarjajo na to, da je skrajni čas, da jih že enkrat odpravimo in da začnemo trezno in resno razmišljati o svoji perspektivi.

Ob koncu bi želel le še na kratko strniti svoje misli o naših notranjih rezervah, ki so nam tako rekoč pred nosom in o tem, kaj bomo morali čimprej odpraviti, da bomo izboljšali svoj položaj. Vsak naj od sedaj

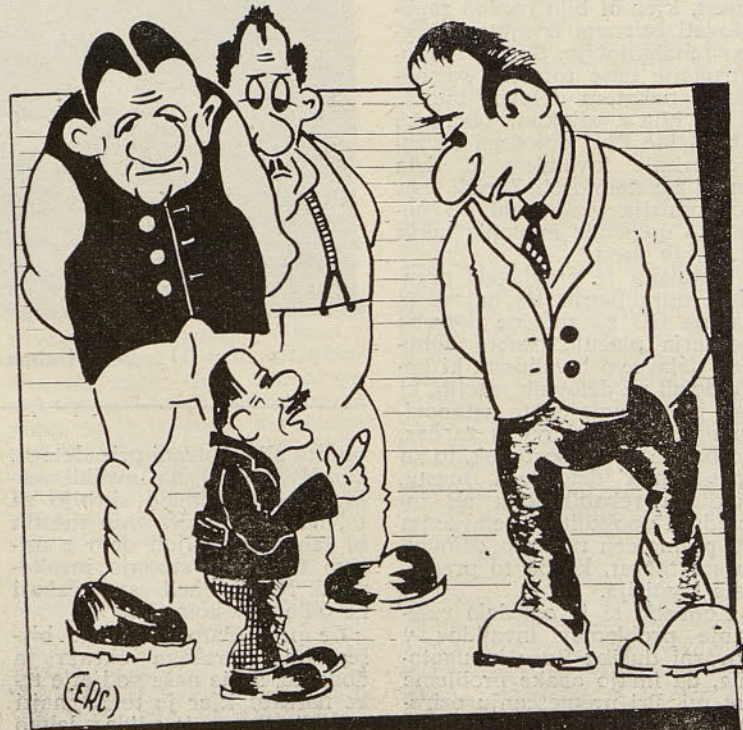
naprej doprinese svoj delež k temu, da ne bodo več ležali okrog nas uporabni vijaki, tesnila in razni ventili, da ne bomo razmetavali maziva in jih res koristno uporabljali, da bomo čimbolj varčevali z električno energijo, paro, vodo itd. Če bomo v vsem tem resnično dosledni in se bomo tega tudi lotili z vso resnostjo, sem trdno prepričan, da se bodo pozitivni rezultati pokazali kaj hitro in da bomo to tudi občutili pri svojih osebnih dohodkih. Če bomo v to vložili ves svoj trud in skrb, bomo v najkrajšem času lahko tudi opazili, da so v vsem tem, kar sem omenil, resnično skrite naše notranje rezerve in da bo treba vse te slabosti, če že ne povsem odpraviti, pa vsaj zmanjšati na minimum, kajti vsaka druga pot od te bo za nas popoln neuspeh.

M. F.

Naš humor

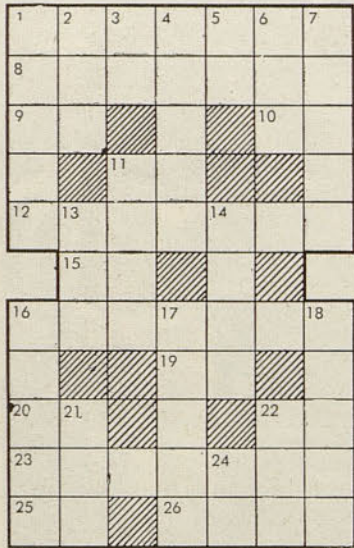

Kaj pa je ta zagrešil? Kritiziral je šefa na masovnem sestanku!

Tovariši, čas je že, da tudi mene malo bolj poslušate!

KRIŽANKA

VODORAVNO: 1. trda netopljiva umetna smola (iz katere delajo žice), 8. kontinent, 9. avtomobilska oznaka za Novi Sad, 10. sičnik in šumnik, 11. angleško: v redu, 12. podjetje, delovna organizacija, 15. nikalnica, 16. kovina srebrno bele barve (kem. znak: V), 19. osebni zaimek, 20. 11. in 17. črka abecede, 22. središče vrtenja, 23. nacionalne, 25. medmet bolečine, 26. svetilni plin.

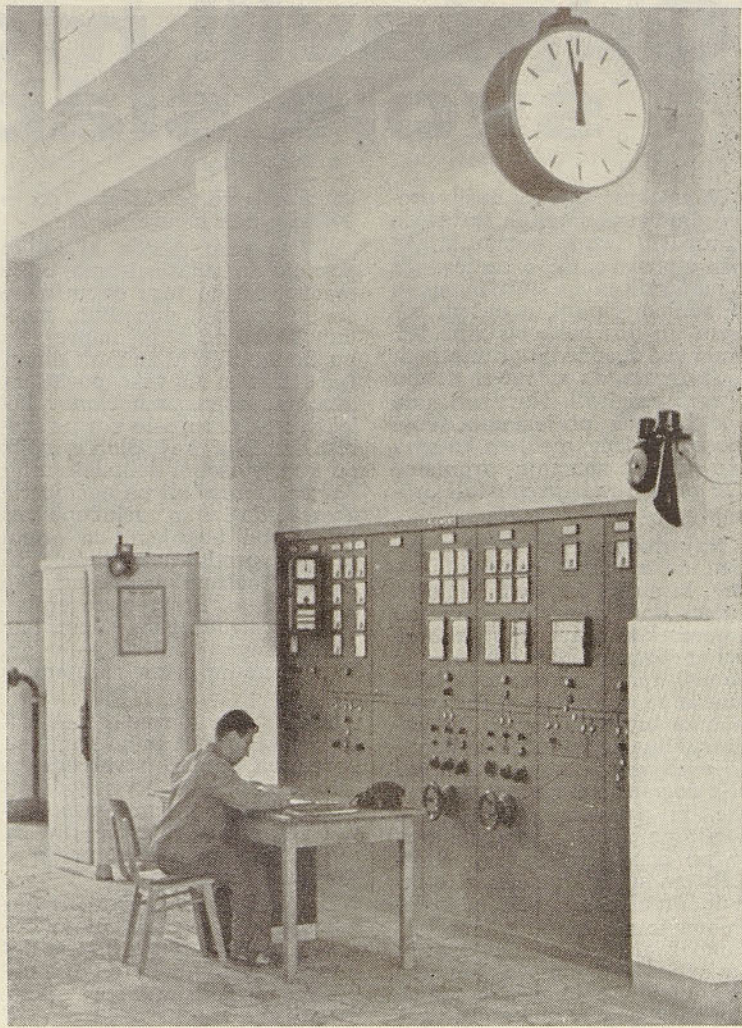
NAVPIČNO: 1. del Vojvodine, 2. okrajšava za Avto-moto Slovenije, 3. izraz v biljardu, 4. žensko ime, 5. vprašalnica, 6. neznanica v matematiki, 7. sorodnica, 11. samec domače živali, 13. osebni zaimek, 14. šolske ocene, 16. borba, boj, 17. letalo, 18. letni čas, 21. okrasni ptič, 22. osebni zaimek, 24. delovna enota.

PRAVILNA REŠITEV KRIŽANKA IZ PREJSNJE 10. STEVILKE

VODORAVNO: 1. Aluminij, 7. okop, 8. adut, 10. vas, 11. L. P., 13. Aga, 14. od, 15. pero, 16. or, 17. jez, 18. pi, 19. ata, 20. mir, 21. ter, 22. kima, 23. trak, 24. oje, 25. ni, 27. ona, 28. na, 29. soda, 30. sn, 32. sa, 34. idem, 37. murn, 39. Avstrija.

NAVPIČNO: 1. Akademija, 2. les, 3. up, 4. na, 5. Ida, 6. Jugotrans, 7. ovoj, 9. tara, 11. lep, 12. pri, 19. Aero, 21. TT, 22. konji, 25. nos, 26. Ida, 31. sev, 33. tuj, 35. da, 36. MS, 37. ml, 38. r. a.

(vec)

Stikalničar pri generatorjih v lastni energetske centrali

Personalne spremembe

Člani kolektiva, ki dopolnijo v oktobru 1965 najdaljšo neprekinjeno delovno dobo v tovarni:

18 let:

Ludvik Burjan, nastopil službo 16. 10. 1947, Stanislav Kovačič, nastopil službo 1. 10. 1947, Franc Kokol, nastopil službo 23. 10. 1947, Maks Lačen, nastopil službo 20. 10. 1947, Sonja Petrovič, nastopila službo 20. 10. 1947, Franc Vrabl, nastopil službo 10. 10. 1947.

17 let:

Janez Juriševič, nastopil službo 25. 10. 1948, Maks Kmetec, nastopil službo 20. 10. 1948, Martin Mojzer, nastopil službo 20. 10. 1948, Ivan Pulko, nastopil službo 19. 10. 1948, Stanko Tomažič, nastopil službo 4. 10. 1948.

16 let:

Franc Brglez, nastopil službo 21. 10. 1949, Feliks Breščak, nastopil službo 12. 10. 1949, Ivan Elsner, nastopil službo 1. 10. 1949, Jožef Gradišnik, nastopil službo 1. 10. 1949, Stanislav Meglič, nastopil službo 1. 10. 1949.

15 let:

Anton Slešič, nastopil službo 23. 10. 1950, Marija Spoljar, nastopila službo 2. 10. 1950.

14 let:

Mihaela Fajt, nastopila službo 5. 10. 1951, Frido Krneža, nastopil službo 1. 10. 1951, Stanislav Lampič, nastopil službo 6. 10. 1951, Jožef Rotvajn, nastopil službo 16. 10. 1951, Boris Solovej, nastopil službo 2. 10. 1951, Ludvik Sluga, nastopil službo 8. 10. 1951.

13 let:

Anton Arnuš, nastopil službo 14. 10. 1952, Franc Bratuša, nastopil službo 4. 10. 1952, Franc Ceh, nastopil službo 1. 10. 1952, Feliks Čuček, nastopil službo 20. 10. 1952, Ivan Krajnc, nastopil službo 16. 10. 1952, Ivan Lah, nastopil službo 15. 10. 1952, Jakob Medved, nastopil službo 7. 10. 1952, Janez Mohorko, nastopil službo 15. 10. 1952, Rudolf Mlinarič, nastopil službo 21. 10. 1952, Franc Novak, nastopil službo 2. 10. 1952, Stanislav Pulko, nastopil službo 13. 10. 1952, Franc

Rašl, nastopil službo 1. 10. 1952, Alojz Svenšek, nastopil službo 7. 10. 1952, Karl Vrečko, nastopil službo 6. 10. 1952, Franc Vehovar, nastopil službo 3. 10. 1952.

12 let:

Viktor Prelog, nastopil službo 2. 10. 1953.

11 let:

Martin Emeršič, nastopil službo 2. 10. 1954, Stanislava Huzjan, nastopila službo 9. 10. 1954, Maks Horvat, nastopil službo 14. 10. 1954, Franc Krajnc, nastopil službo 11. 10. 1954, Alfonz Kozel, nastopil službo 12. 10. 1954, Marija Murko, nastopila službo 6. 10. 1954, Angela Primožič, nastopila službo 12. 10. 1954, Jožef Rožman, nastopil službo 15. 10. 1954, Ignac Svenšek, nastopil službo 7. 10. 1954, Janez Šmigoc, nastopil službo 14. 10. 1954, Ivanka Tašner, nastopila službo 6. 10. 1954, Geza Vitez, nastopil službo 9. 10. 1954, Janez Zajc, nastopil službo 8. 10. 1954, Franc Zupančič, nastopil službo 13. 10. 1954, Viktor Žnidar, nastopil službo.

10 let:

Jože Catorič, nastopil službo 9. 10. 1955, Janez Fleis, nastopil službo 13. 10. 1955, Ivanka Havlas, nastopila službo 11. 10. 1955, Anton Kmetec, nastopil službo 13. 10. 1955.

Čestitamo našemu 50-letniku: Francu Ekartu, roj. 24. 10. 1915.

NOVI ČLANI KOLEKTIVA:

Stane Loboda, nastopil službo 2. 11. 1965, in Jože Turk, nastopil službo 4. 11. 1965.

ODSLI IZ PODJETJA:

Ivan Babič, Franc Zorec, Vladimir Ivančič, Janez Turk, Lojze Kuhar, Janez Klajnšek, Frančiška Spehinja, Pavel Novak, Bruno Levart.

NOVI DRUŽINSKI ČLANI:

Družina Franca Petroviča je dobila hči Marjano, družina Antona Šeruge je dobila hči Anico, družina Maksa Lampreta je dobila sina Marjana.

M. T.